

Käytännön opetusmateriaaleja oppilaiden sitoutumisen ja opintoihin kiinnittymisen tukemiseen

Sisällysluettelo

Tietoja Engaging Minds -hankkeesta	03
Miten tätä materiaalia on tarkoitus käyttää	04
Engaging Minds -hankkeen tutkimuksellinen viitekehys	06
Suojaava tekijä № 1: Kouluyhteisöön kuuluminen	09
Suojaava tekijä № 2: Ihmissuhteet ja tukiverkot	15
Suojaava tekijä № 3: Opiskelijoiden toimijuus, osallisuus ja ääni	23
Suojaava tekijä № 4: Stressinhallinta ja hyvinvoinnin tukeminen	33
Suojaava tekijä № 5: Merkityksellinen oppiminen ja vuorovaikutus luokkahuoneessa	39
Suojaava tekijä № 6: Tulevaisuuden toiveet ja tavoitteet	44
Suojaava tekijä № 7: Haasteiden varhainen tunnistaminen ja niihin reagoiva tuki	49
Suojaava tekijä № 8: Koko koulun kattava toimintakulttuuri ja osallistamisjärjestelyt	56
Toiminnan yhteenveto: Käytäntöjen ja suojaavien tekijöiden yhdistäminen	60
Viimeiset rohkaisevat sanat	62

Tietoja Engaging Minds -hankkeesta

Engaging Minds (suomeksi *Sitoutuneet oppijat*) on Erasmus+-hanke, joka keskittyy oppilaiden koulupudokkuuden ehkäisyyn parhaiden käytäntöjen avulla. Hanke kokoaa yhteen kumppaneita Tanskasta, Suomesta, Irlannista ja Ruotsista, jotta eurooppalaiset koulut voisivat paremmin ymmärtää tekijöitä, jotka vaikuttavat opiskelijoiden koulutukseen sitoutumiseen, opiskelumotivaatioon, opintojen jatkumiseen ja koulupudokkuuden riskin ehkäisyyn toisen asteen koulutuksessa.

Koulut kohtaavat kaikkialla Euroopassa yhä enemmän haasteita sellaisten opiskelijoiden tukemisessa, jotka pysyvät muodollisesti koulutusjärjestelmässä, mutta kokevat samalla etäännyntä koulusta, stressiä, epävarmuutta tulevaisuudestaan tai vaikeuksia selviytyä opinnoistaan. Vaikka opintojen keskeyttäminen nähdään usein yksittäisenä tapahtumana, tutkimus osoittaa johdonmukaisesti, että kyse on yleensä pitkään kehittyvästä prosessista. Tämä prosessi voi alkaa jo kuukausia tai jopa vuosia ennen kuin opiskelija lopulta keskeyttää opintonsa.

Engaging Minds -hankkeessa tätä ilmiötä tarkastellaan yhdistämällä tutkimustieto, koulutuspoliittiset näkökulmat, opettajien kokemukset, opiskelijoiden omat näkemykset sekä osallistujamaista kootut esimerkit hyvistä käytännöistä. Kyselyiden, haastattelujen, oppilasryhmien, tapaustutkimusten ja vertailevan analyysin avulla hankkeessa selvitetään, mitkä tekijät lisäävät opintojen keskeyttämisen riskiä ja mitkä puolestaan tukevat opiskelijoiden sitoutumista sekä opintojen onnistunutta loppuunsaattamista.

Opiskelijoiden sitoutuminen ei riipu pelkästään akateemisesta menestyksestä. Opiskelijat sitoutuvat opintoihinsa vahvemmin silloin, kun he kokevat kuuluvansa kouluyhteisöön, heidän suhteensa opettajiin ja vertaisiin ovat myönteisiä sekä silloin, kun he saavat tukea kohdatessaan haasteita, ymmärtävät opintojensa merkityksen tulevaisuutensa kannalta ja tietävät, mistä voivat tarvittaessa hakea apua.

Tämä julkaisu on laadittu käytännönläheiseksi täydennykseksi Engaging Minds -käsikirjaan. Se kokoaa yhteen tutkimusnäyttöön perustuvia toimintamalleja, hyväksi havaittuja käytäntöjä ja konkreettisia esimerkkejä osallistujamaista. Niiden tavoitteena on auttaa opettajia ja kouluja vahvistamaan opiskelijoiden sitoutumista opintoihinsa, tukemaan heidän hyvinvointiaan ja vähentämään koulupudokkuuden riskiä. Julkaisussa esiteltävät käytännöt perustuvat Tanskassa, Suomessa, Irlannissa ja Ruotsissa kehitettyihin toimintatapoihin, ja ne osoittavat, miten opiskelijoiden sitoutumista voidaan vahvistaa jokapäiväisessä opetuksessa rakentamalla myönteisiä vuorovaikutussuhteita, tukemalla opiskelijoiden hyvinvointia koulun yhteisillä toimintamalleilla.

Engaging Minds -hankkeen tavoitteena on tukea kouluja ja opettajia sellaisten oppimisympäristöjen rakentamisessa, joissa jokainen opiskelija kokee kuuluvansa yhteisöön, saavansa tarvitsemansa tuen, säilyttävänsä opiskelumotivaationsa ja saavansa parhaat mahdolliset edellytykset opintojensa onnistuneeseen suorittamiseen.

Miten tätä materiaalia on tarkoitus käyttää

Tämä opettajan materiaali -julkaisu on laadittu käytännön työkaluksi opettajille, ryhmänohjaajille, tuutoreille, opiskeluhuollon henkilöstölle, koulun johdolle ja muille kasvatusta ja opetusalan ammattilaisille, jotka haluavat vahvistaa opiskelijoiden sitoutumista opintoihin sekä ehkäistä koulupudokkuutta ja koulusta etääntymistä.

Julkaisu rakentuu niiden keskeisten suojaavien tekijöiden ympärille, jotka tunnistettiin Engaging Minds -hankkeen tutkimuksessa ja kuvataan tarkemmin Engaging Minds -käsikirjassa. Kukin luku käsittelee yhtä opiskelijoiden sitoutumiseen ja opintojen jatkumiseen vaikuttavaa osa-aluetta sekä sisältää käytännön toimintamalleja, tutkimusnäyttöön perustuvia lähestymistapoja ja esimerkkejä hankkeen kumppanikouluista ja yhteistyöorganisaatioista

Jokaisen toimintamallin yhteydessä kerrotaan sen tavoite, kohderyhmä, sopivin käyttöajankohta, toteutustapa sekä se, miten toiminta voi edistää opiskelijoiden sitoutumista. Osa toimintamalleista on helposti otettavissa käyttöön sellaisenaan opetuksessa, kun taas osa kuvaa laajempia toimintatapoja tai ohjelmia, joita koulut voivat soveltaa ja kehittää omiin tarpeisiinsa.

Tämän julkaisun toimintamallit ovat vaikuttavimmillaan silloin, kun ne toteutetaan osana koko kouluyhteisön yhteistä toimintakulttuuria. Tavoitteena on rakentaa oppimisympäristöjä, joissa opiskelijat kokevat olonsa turvalliseksi, arvostetuksi, yhteisöön kuuluvaksi ja tuetuksi. Opettajia kannustetaan valitsemaan ja muokkaamaan toimintamalleja oman opiskelijaryhmänsä tarpeiden sekä koulunsa toimintaympäristön mukaisesti.

Julkaisussa esitellyt käytännön esimerkit ovat peräisin hankkeen kumppaneilta Tanskasta, Suomesta, Irlannista ja Ruotsista. Vaikka kaikkien esimerkkien tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden sitoutumista ja ehkäistä opintojen keskeyttämistä, kukin kumppanimaa tuo aineistoon oman näkökulmansa, joka perustuu sen toimintaympäristöön, kokemuksiin ja erityisosaamiseen. Yhdessä esimerkit osoittavat, ettei opiskelijoiden sitoutumista voida vahvistaa yhdellä yksittäisellä keinolla. Se rakentuu myönteisistä vuorovaikutussuhteista, merkityksellisistä oppimiskokemuksista, opiskelijoiden osallisuudesta, hyvinvoinnin tukemisesta, tulevaisuuteen suuntautumisesta sekä koulun eri toimijoiden tavoitteellisesta yhteistyöstä.

Vaikka kukin kumppanimaa painottaa hieman erilaisia näkökulmia, useimmat tässä julkaisussa esiteltävät toimintamallit tukevat samanaikaisesti useita opiskelijoiden sitoutumiseen vaikuttavia tekijöitä. Selkeyden vuoksi toimintamallit on kuitenkin ryhmitelty sen suojaavan tekijän mukaan, jota ne ensisijaisesti vahvistavat

Opiskelijoiden sitoutuminen on moniulotteinen ja useista toisiinsa liittyvistä tekijöistä muodostuva ilmiö. Siksi monet tässä julkaisussa esiteltävistä toimintamalleista sopisivat luontevasti useamman kuin yhden teeman alle.

Seuraavissa maakohtaisissa kuvauksissa tuodaan esiin kunkin hankekumppanin aineiston keskeiset painopisteet. Tarkoituksena ei ole luokitella toimintamalleja yksiselitteisesti, vaan kuvata niitä näkökulmia, joita eri kumppanimaat ovat erityisesti tuoneet hankkeeseen.

Tanska: Opiskelijoiden sitoutuminen opetukseen ja opettajan reflektiivinen työote

Tanskan esimerkit korostavat arjen opetustilanteiden merkitystä opiskelijoiden sitoutumisen tukemisessa. Ne osoittavat, kuinka selkeä oppituntien rakenne, opiskelijoiden aktiivinen osallistuminen, tarkoituksenmukainen digitaalisten välineiden käyttö sekä opettajan reflektiivinen työote voivat luoda innostavamman ja opiskelijoita paremmin osallistavan oppimisympäristön. Erityistä huomiota kiinnitetään opettajan ja opiskelijan väliseen vuorovaikutukseen sekä siihen, miten opettajan oma opetuksen arviointi ja kehittäminen vaikuttavat opiskelijoiden oppimiskokemuksiin.

Suomi: Hyvinvointi, itsetuntemus ja yhteenkuuluvuuden vahvistaminen

Suomen esimerkit painottavat opiskelijoiden itsetuntemuksen, itseluottamuksen, vertaissuhteiden sekä kouluyhteisöön kuulumisen tunteen vahvistamista. Reflektioitehtävien, hyvinvointia tukevien työkalujen ja vertaistukeen perustuvien toimintamallien avulla osoitetaan, kuinka opiskelijoiden sitoutumista voidaan vahvistaa tukemalla heidän henkilökohtaista kasvuaan ja sosiaalista osallisuuttaan.

Irlanti: Vuorovaikutussuhteet, huoltajien osallistuminen ja moniammatillinen tuki

Irlannin esimerkeissä korostuvat myönteiset vuorovaikutussuhteet, mentorointi, huoltajien osallistuminen sekä varhaisen tuen toimintamallit. Ne havainnollistavat, kuinka koulut voivat laatia yhteisiä toimintatapoja opiskelijoiden tuen tarpeiden varhaiseen tunnistamiseen, vahvistaa kodin ja koulun välistä yhteistyötä sekä tarjota rinnakkain pedagogista, opiskeluhuollollista ja hyvinvoinnin tukea opiskelijoiden sitoutumisen ja opintojen jatkumisen edistämiseksi.

Ruotsi: Mentorointi, tulevaisuuden tavoitteet ja opintopolut

Ruotsin esimerkit keskittyvät opiskelijoiden itseluottamuksen vahvistamiseen, vahvuuksien tunnistamiseen ja opiskelun kytkemiseen tulevaisuuden mahdollisuuksiin. Mentoroinnin, projektimuotoisen oppimisen sekä tulevaisuustaitoja kehittävien toimintamallien avulla osoitetaan, kuinka opiskelijoita voidaan tukea asettamaan tavoitteita, hahmottamaan erilaisia opinto- ja urapolkuja sekä näkemään opintojensa merkitys ja tarkoitus.

Engaging Minds -hankkeen tutkimuksellinen viitekehys

Engaging Minds -käsikirjassa esitelty Engaging Minds -hankkeen tutkimus osoittaa, että opiskelijoiden sitoutumiseen ja opintojen jatkumiseen vaikuttavat samanaikaisesti akateemiset, sosiaaliset, tunnepitoiset ja koulukohtaiset tekijät. Kaikissa hankkeen kumppanimaissa kerätyt tulokset osoittavat johdonmukaisesti, että opiskelijoiden koulupudokkuus on harvoin seurausta yhdestä yksittäisestä syystä. Sen sijaan kyse on vähitellen etenevästä prosessista, jossa useat riskitekijät vahvistavat toisiaan. Näitä ovat esimerkiksi stressi, riittämätön tuki, heikko kiinnittyminen kouluyhteisöön, epävarmuus tulevaisuuden opinto- ja urapoluista sekä koulutuksen siirtymävaiheisiin liittyvät haasteet.

Tutkimuksessa tunnistettiin samalla joukko suojaavia tekijöitä, jotka auttavat opiskelijoita säilyttämään motivaationsa, sitoutumaan opintoihinsa ja suorittamaan toisen asteen koulutuksensa onnistuneesti loppuun sekä jatkamaan myöhempiä opintojaan. Nämä suojaavat tekijät muodostavat Engaging Minds -hankkeen tutkimusviitekehyksen perustan, ja niiden varaan myös tämä opettajille suunnattu käytännön opas rakentuu.

Opas on jäsennetty seitsemän toisiinsa liittyvän teeman ympärille. Ne esitellään lyhyesti alla olevassa taulukossa:

Opiskelijoiden sitoutumista ja opintojen jatkumista tukevat suojaavat tekijät

1. Yhteenkuuluvuuden tunne ja kiinnittyminen kouluyhteisöön

Opiskelijat, jotka kokevat kuuluvansa vertaisryhmäänsä, opettajiinsa ja laajemmin koko kouluyhteisöön, osallistuvat aktiivisemmin oppimiseen ja sitoutuvat vahvemmin koulunkäyntiin. Yhteenkuuluvuuden tunne vahvistaa opiskelijoiden selviytymiskykyä ja auttaa heitä kohtaamaan opiskelun aikana eteen tulevia haasteita ja siirtymävaiheita.

2. Vuorovaikutussuhteet ja tukiverkostot

Luottamukselliset suhteet opettajiin, mentoreihin, ryhmänohjaajiin ja vertaisiin nousivat hankkeen kaikissa kumppanimaissa yhdeksi merkittävimmistä opiskelijoita suojaavista tekijöistä. Myönteiset vuorovaikutussuhteet tarjoavat emotionaalista tukea, madaltavat avun hakemisen kynnyksen ja vahvistavat opiskelijan turvallisuuden tunnetta ja kokemusta siitä, että hän kuuluu yhteisöön.

Opiskelijoiden sitoutumista ja opintojen jatkumista suojaavat tekijät

3. Opiskelijan toimijuus, osallisuus ja ääni

Opiskelijat sitoutuvat opiskeluun vahvemmin, kun he kokevat tulevansa kuulluiksi, arvostetuiksi ja voivansa osallistua aktiivisesti oppimisprosessiin. Mahdollisuudet vaikuttaa omaan oppimiseen vahvistavat motivaatiota, itseluottamusta ja vastuuta omasta opiskelusta. Sitoutuminen vahvistuu, kun opiskelu koetaan merkitykselliseksi, saavutettavaksi ja tarkoituksenmukaiseksi. Laadukas opetus, selkeät odotukset, kannustava palaute sekä mahdollisuudet aktiiviseen osallistumiseen tukevat opiskelijoiden sitoutumista oppimiseen.

4. Tulevaisuuden suunnitelmat ja tavoitteet

Opiskelijat jatkavat opintojaan todennäköisemmin, kun he ymmärtävät koulutuksensa merkityksen ja näkevät sen yhteyden omaan tulevaisuuden tavoitteisiinsa. Opiskelumotivaatio vahvistuu, kun opiskelija tunnistaa omat vahvuutensa, hahmottaa omat tavoitteensa ja näkee koulutuksen tarjoamat mielekkäät jatko-opintomahdollisuudet.

5. Hyvinvointi, motivaatio ja resilienssi

Tutkimuksessa stressi ja ahdistuneisuus nousivat keskeisiksi opiskelijoiden sitoutumista heikentäviksi tekijöiksi. Opiskelijat kuvasivat erityisesti opintojen työmäärään, arviointeihin, määräaikoihin sekä opiskelun ja muiden elämän velvollisuuksien yhteensovittamiseen liittyviä paineita.

6. Varhainen tunnistaminen ja oikea-aikainen tuki

Siirtymävaiheet tunnistetaan kaikkialla Euroopassa ajanjaksoiksi, jolloin opiskelijoiden riski irtautua opinnoista kasvaa. Siirtyminen koulutusasteelta toiselle, oppiaineiden tai koulutusohjelmien valinta sekä tulevaisuuden suunnittelu voivat aiheuttaa epävarmuutta ja lisätä opintojen keskeyttämisen riskiä. Tutkimuksessa mentorointi, opinto-ohjaus sekä joustavat opintopolut nousivat keskeisiksi keinoiksi tukea opiskelijoiden opintojen jatkumista.

7. Kouluyhteisön toimintakulttuuri ja opiskelijoiden sitoutumista tukevat rakenteet

Opiskelijoiden sitoutuminen vahvistuu, kun koulu rakentaa arkeensa myönteisiä vuorovaikutussuhteita, osallistavia toimintatapoja ja hyvin toimivia tukirakenteita. Koko kouluyhteisön toimintaa ohjaava sitoutumista tukeva toimintamalli luo edellytykset pitkäjänteiselle opiskelumotivaatiolle ja onnistuneelle koulutuspolulle. Sen tavoitteena on varmistaa, että jokainen opiskelija tulee nähdyksi, arvostetuksi, tuetuksi ja kokee kuuluvansa osaksi kouluyhteisöä.

Miten tutkimuskehystä hyödynnetään opettajan materiaalissa

Engaging Minds -tutkimuskehyksessä esitetyt suojaavat tekijät tarjoavat käytännönläheisen ja tutkimusperustaisen näkökulman siihen, miten opintoihin sitoutumista ja jatkumista voidaan tukea ja vahvistaa.

Ne muodostavat myös tämän opettajille suunnatun käytännön materiaalin perustan. Jokaisessa osiossa tarkastellaan yhtä suojaavaa tekijää tarkemmin, kuvataan sen merkitystä sekä annetaan käytännön esimerkkejä ja toimintatapoja, joiden avulla opiskelijoiden sitoutumista opintoihinsa voidaan vahvistaa ja koulupudokkuuden riskiä ehkäistä.

Materiaalissa käytettyjä kuvakkeiden selitykset

Toimintatapojen kuvauksissa käytetään eri kuvakkeita. Niiden merkitykset ovat seuraavat:

Ohjeet

Työkalu

Toiminta

Vertaile

Keskustele

Pohdi

Huomio

Miksi se toimii

Harjoitusesimerkki

Kouluyhteisöön kuuluminen

Miksi tämä on tärkeää?

Vahva yhteenkuuluvuuden tunne on yksi tärkeimmistä opintoihin sitoutumista ja opintojen jatkamista tukevista tekijöistä. Opiskelijat, jotka kokevat olevansa yhteydessä ikätovereihinsa, opettajiinsa ja kouluyhteisöönsä, osallistuvat todennäköisemmin aktiivisesti oppimiseen, hakevat apua kohdatessaan vaikeuksia ja sitoutuvat suorittamaan opintonsa loppuun. Vastaavasti ulkopuolisuuden tunne, heikot tai puuttuvat vertaissuhteet sekä heikko kiinnittyminen kouluun lisäävät riskiä opiskelusta vetäytymiseen ja koulutuksen keskeyttämiseen.

Yhteenkuuluvuuden tunne ei synny automaattisesti. Se rakentuu tarjoamalla opiskelijoille tarkoituksellisia mahdollisuuksia tutustua toisiinsa ja osallistua yhdessä merkityksellisiin kokemuksiin. Näin opiskelija voi kokea olevansa arvostettu ja tärkeä osa kouluyhteisöä. Tanskassa yhteenkuuluvuuden tunne oli yksi vahvimmista opintojen jatkumista tukevista tekijöistä, kun taas ruotsalaiset ja suomalaiset opiskelijat korostivat myönteisten vertaissuhteiden merkitystä osana hyvää koulukokemusta.

Käytännön työkalut

Yhtäläisyydet ja erot -harjoitus

Tavoite: Vertais- ja ryhmäsuhteiden tukeminen

Sopii: Ohjausryhmien tuutoreille, tukiopettajille, aloittaville oppilasryhmille

Milloin käyttää: Lukuvuoden alussa, asteelta toiselle siirryttäessä, osana opetusryhmän yhteenkuuluvuuden rakentamista

Vaadittava aika: ~30 minuuttia

Tavoite

Ihmisillä on perustavanlaatuinen tarve kokea kuuluvansa joukkoon ja olevansa osa jotakin yhteisöä. Uuden koulun tai lukuvuoden alussa opiskelija pohtii, miten hän voisi luoda yhteyksiä muihin ja mitä yhteistä hänellä on muiden ryhmän jäsenten kanssa. Samalla on tärkeää kokea olevansa ainutlaatuinen ja että itsellä on myös sellaisia piirteitä, kiinnostuksen kohteita tai kokemuksia, jotka erottavat hänet muista.

Näin harjoitus toimii

Ryhmä jaetaan 4–5 hengen ryhmiin.
Anna jokaiselle ryhmälle paperia ja kynä.

Tavoitteena on, että jokainen ryhmä tuottaa mahdollisimman monta asiaa, jotka heitä yhdistävät. Näitä voivat olla asiat, joista kaikki pitävät tai eivät pidä, mitä kaikki tekevät tai eivät tee, asioita, joita kaikilla on tai ei ole, ja niin edelleen.

Aktiviteetin jälkeen jokainen ryhmä valitsee yhden yhteisen piirteen ja esittelee sen muille hausalla ja luovalla tavalla. Esimerkiksi pantomiimin, lyhyen sketsin tai elävän patsaan avulla. Loput osallistujista arvaavat, mikä se on.

Miksi se toimii

Tämä harjoitus auttaa opiskelijoita löytämään yhteisiä kiinnostuksen kohteita ja kokemuksia, vahvistamaan keskinäisiä yhteyksiä sekä rakentamaan ryhmään yhteenkuuluvuuden tunnetta. Samalla se huomioi opiskelijoiden väliset yksilölliset erot ja kannustaa arvostamaan toistensa ainutlaatuisia näkökulmia. Vahvat vertaissuhteet ja kokemus yhteisöön kuulumisesta ovat tärkeitä opiskelijoiden sitoutumista, hyvinvointia ja kouluyhteisöön osallistumista tukevia suojaavia tekijöitä.

Tavoite: Vertais- ja ryhmäsuhteiden tukeminen

Sopii: Ohjausryhmien tuutoreille, tukiopettajille

Milloin käyttää: Kun muodostetaan ryhmän yhteenkuuluvuuden tunnetta

Vaadittava aika: 10–15 minuuttia

Tavoite

Tämä harjoitus kannustaa opiskelijoita osallistumaan ryhmäkeskusteluihin, tuomaan esiin omia näkökulmiaan sekä kuuntelemaan muiden kokemuksia ja ajatuksia. Se tukee myönteisten vertaissuhteiden rakentumista ja auttaa opettajaa luomaan osallistavan ilmapiirin, jossa jokaisella opiskelijalla on mahdollisuus tulla kuulluksi ja osallistua.

Näin harjoitus toimii

Opiskelijat seisovat pienissä ryhmissä (4–7 opiskelijaa ryhmää kohden). He vastaavat vuorotellen taululle kirjoitettuun kysymykseen.

Kysymyksen tulee olla riittävän laaja, jotta kaikilla opiskelijoilla on mahdollisuus kertoa omia ajatuksiaan.

Ensimmäinen opiskelija pitää kädessään lankakerää. Kun hän on vastannut kysymykseen, hän antaa lankakerän seuraavalle opiskelijalle pitäen samalla kiinni langan päästä.

Näin ryhmän keskelle muodostuu ajatusten muodostama ”verkko”, jonka avulla opettajan on helppo nähdä, ketkä opiskelijat ovat osallistuneet keskusteluun enemmän ja ketkä vähemmän.

Miksi se toimii

Opiskelijat kokevat todennäköisemmin yhteyttä toisiinsa, kun heille tarjotaan turallisessa ja kannustavassa ympäristössä selkeästi jäsenneltyjä mahdollisuuksia jakaa ajatuksiaan ja kuunnella muita. Näkyvä lankaverkko tekee osallistumisesta konkreettista, kannustaa tasapuoliseen osallistumiseen ja auttaa opettajaa tunnistamaan opiskelijat, jotka osallistuvat ryhmäkeskusteluihin vähemmän aktiivisesti. Harjoitus kehittää aktiivista kuuntelua, osallisuutta ja keskinäistä kunnioitusta sekä vahvistaa opiskelijoiden tunnetta siitä, että he kuuluvat osaksi ryhmää.

Tavoite: Vertais- ja ryhmäsuhteiden tukeminen

Sopii: Ohjausryhmän tuutoreille, tukiopettajille

Milloin käyttää: Kun muodostetaan ryhmän yhteenkuuluvuuden tunnetta

Vaadittava aika: 10–15 minuuttia

Tavoite

Tämä harjoitus auttaa opiskelijoita rakentamaan myönteisiä vertaissuhteita tarjoamalla mahdollisuuksia huomata ja arvostaa muiden vahvuuksia, saavutuksia ja yksilöllisiä ominaisuuksia. Se kannustaa opiskelijoita kuuntelemaan tarkasti, kehittämään empatiakykyään ja tutustumaan paremmin luokkatovereihinsa turvallisessa ja kunnioittavassa ilmapiirissä.

Näin tehtävä toimii

Jaa oppilaat pareihin.

Kuuntele pariasi, kun hän kertoo saavutuksesta, josta hän on ylpeä. Kuuntelijan tehtävänä on kuunnella tarkasti. Tarvittaessa kuuntelija voi ja hänen kannattaa esittää tarkentavia kysymyksiä.

Tämän jälkeen kuuntelija kertoo parinsa saavutuksesta joko pienryhmässä tai koko luokalle ja kertoo samalla, mitä hän arvostaa kuulemassaan tarinassa.

Opettaja voi toteuttaa harjoituksen uudelleen toisella kierroksella tai vaihtoehtoisesti samat parit voivat kertoa toistensa tarinat seuraavan viikon tapaamisessa.

Miksi se toimii

Kokemus siitä, että vertaiset arvostavat ja huomioivat juuri sinut, on tärkeä opiskelijoiden yhteenkuuluvuuden tunteen ja hyvinvoinnin kannalta. Kuuntelemalla tarkasti toisen henkilön kertomusta ja jakamalla sen myöhemmin muille opiskelijat harjoittelevat aktiivista kuuntelua, toisen näkökulman ymmärtämistä ja myönteistä vuorovaikutusta. Harjoitus suuntaa huomion opiskelijoiden vahvuuksiin ja onnistumisiin, mikä auttaa rakentamaan keskinäistä arvostusta, vahvistamaan sosiaalisia yhteyksiä ja luomaan myönteisempää sekä kannustavampaa vuorovaikutuskulttuuria luokahuoneessa.

Oppilaiden keskinäinen vertaistuki

Tavoite: Opiskelijoiden välinen solidaarisuus

Sopii: Vanhemmille oppilaille ja siirtymävaiheen opiskelijoille

Milloin käyttää: Lukuvuoden alussa, siirtymävaiheissa, ryhmän yhteenkuuluvuuden tunteen rakentamisessa

Vaadittava aika: Ympärivuotinen sitoutuminen oppilaille ja tukiopettajalle

Tavoite

Suomalaisissa lukioissa tuutorit ovat vertaistuen muoto, jossa vapaaehtoiset toisen vuosikurssin opiskelijat tukevat ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoita eli koulussa aloittavia uusia opiskelijoita. Järjestelmän tavoitteena on helpottaa uusien opiskelijoiden sopeutumista kouluyhteisöön, vahvistaa yhteisöllisyyttä sekä tarjota tukea opiskeluun ja koulun arjen käytäntöihin.

Näin se toimii

Tutorina toimiminen perustuu vapaaehtoisuuteen. Tehtävästä kiinnostuneet toisen vuosikurssin opiskelijat voivat hakea opiskelijatuutoreiksi.

Valituille opiskelijoille järjestetään koulutus tuutoritehtävään. Koulutuksesta vastaa siihen koulutettu opettaja, jonka työaikaan tuutoritoiminnan ohjaus kuuluu. Koulutusta toteutetaan usein yhteistyössä eri järjestöjen ja muiden asiantuntijatahojen kanssa, jotta opiskelijatuutorit voisivat saada mahdollisimman hyvät valmiudet tehtäväänsä.

Opiskelijatuutorit toimivat ryhmissä tai pienissä tiimeissä, ja heidät nimetään yleensä tietyn ensimmäisen vuosikurssin ohjausryhmän tueksi. Tuutorien keskeisiin tehtäviin kuuluvat esimerkiksi:

1

Uusien oppilaiden toivottaminen tervetulleiksi ja heidän perehdyttämisenä koulun rutiineihin lukuvuoden alussa, esim. kampuskierroksia järjestämällä, ensimmäisen vuoden opiskelijoiden tukeminen kahden ensimmäisen koulupäivän aikana

2

Tukee ryhmähengen kehittymistä ja auttaa luomaan positiivista ilmapiiriä esimerkiksi järjestämällä ryhmäliikuntaa ensimmäisinä päivinä ja osana viikoittaisia ryhmänohjauksia.

3

Vertaistuki esimerkiksi opiskelutaidoissa, ajanhallinnassa ja yleisissä lukio-opintoihin liittyvissä kysymyksissä ja teemoissa

4

Osallistuminen koulun jokapäiväiseen elämään esimerkiksi järjestämällä tapahtumia ja teemapäiviä yhteistyössä koulun henkilökunnan kanssa

5

Toimiminen helposti lähestyttävänä tukihenkilöinä, joilta uudet opiskelijat voivat pyytää neuvoa

Opiskelijatuutorit eivät korvaa opettajia tai opinto-ohjaajia, vaan täydentävät koulun tukiverkostoa tarjoamalla helposti lähestyttävää vertaistukea.

Miksi vertaistuki toimii

Siirtyminen uuteen kouluympäristöön voi olla monelle opiskelijalle haastavaa. Se voi vaikuttaa yhteenkuuluvuuden tunteeseen, itseluottamukseen ja opiskelumotivaatioon. Vertaistukiohjelmat vähentävät tähän siirtymävaiheeseen liittyvää epävarmuutta tarjoamalla uusille opiskelijoille tukea opiskelijoilta, jotka ovat itse kokeneet saman tilanteen vain vähän aikaisemmin.

Koska opiskelijatuutorit koetaan usein helposti lähestyttäviksi ja samaistuttaviksi, heidän on helpompi auttaa uusia opiskelijoita luomaan sosiaalisia suhteita, omaksumaan koulun toimintatavat ja löytämään paikkansa kouluyhteisössä.

Näin vertaistuki vahvistaa opiskelijoiden yhteenkuuluvuuden tunnetta, edistää myönteisten ihmissuhteiden rakentumista ja tarjoaa koulun muulle tukiverkostolle tärkeän lisän. Samalla se tukee opiskelijoiden sitoutumista opintoihinsa ja vähentää koulupudokkuuden riskiä.

Ihmissuhteet ja tukiverkot

Miksi tukiverkoilla on merkitystä?

Luottamukselliset ja kannustavat ihmissuhteet nousivat Engaging Minds -hankkeen tutkimuksessa yhdeksi johdonmukaisimmista opintoihin sitoutumista tukevista tekijöistä. Opiskelijat, jotka kokevat tulevansa nähdyiksi ja ymmärretyiksi opettajien, mentorien ja vertaistensa taholta, sitoutuvat todennäköisemmin opiskeluunsa ja hakevat apua jo ennen kuin kohdatut haasteet kasvavat liian suuriksi. Vahvat opettaja–opiskelija-suhteet ovat erityisen tärkeitä siirtymävaiheissa sekä silloin, kun opiskelija kohtaa oppimiseen, sosiaalisiin suhteisiin tai henkilökohtaiseen elämäntilanteeseensa liittyviä vaikeuksia.

Opiskelijat, joilla on suurentunut riski vetäytyä opinnoista, kokevat usein saavansa koululta vähemmän tukea kuin muut opiskelijat. Siksi luottamuksellisten ihmissuhteiden rakentaminen ja ylläpitäminen on keskeinen osa opintojen jatkumisen tukemista. Tämä edellyttää, että opiskelijoille tarjotaan säännöllisiä mahdollisuuksia henkilökohtaisiin keskusteluihin, mentorointiin sekä yksilölliseen tukeen kullekin tarpeittensa mukaisesti.

Käytännön työkalut

Ryhmänohjaaja osana kouluhyvinvointia ja ihmissuhteiden edistämistä

Tavoite:

Suhde- ja tukiverkostojen luominen | Koko koulua yhdistävät tukirakenteet

Sopii:

Rehtoreille, tuutoreille, ryhmänojaajille, opinto-ohjaajille, muille vertaistukiryhmille

Milloin käyttää:

Koko lukuvuoden ajan osana koulun jäsenneltyä tukijärjestelmää

Vaadittava aika:

Jatkuu läpi lukuvuoden. Edellyttää erillisen ajan varaamista opettajien työjärjestyksessä.

Tavoite

Ryhmänohjaajan tavoitteena on tukea opiskelijoiden hyvinvointia, opiskelumotivaatiota, opintoihin sitoutumista ja opintojen jatkumista varmistamalla, että jokaisella opiskelijalla on nimetty opettaja, joka tarjoaa ohjausta, tukea ja toimii opiskelijan pysyvänä yhteyshenkilönä koko lukuvuoden tai koko toisen asteen opintojen ajan.

Lukio-opintojen alkaessa opiskelijat sijoitetaan omaan ohjausryhmäänsä ja ryhmälle nimetään ryhmänohjaaja. Ryhmänohjaaja vastaa ryhmän opiskelijoiden kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ja opiskelumotivaation tukemisesta ja samalla toimii ensisijaisena yhteyshenkilönä, jos opiskelijan tilanne herää huolta.

Näin ryhmänohjaus toimii

Opiskelijat kohtaavat erilaisia haasteita opintojensa eri vaiheissa. Tarjoamalla pitkäjänteistä ja suunnitelmallista tukea ryhmänohjaaja auttaa opiskelijoita kehittämään sosiaalisia ja opiskelutaitojaan, vahvistamaan ajanhallintataitojaan, huolehtimaan omasta hyvinvoinnistaan sekä rakentamaan resilienssiä, jonka avulla he pystyvät kohtaamaan ja selviytymään opintojen aikana eteen tulevista haasteista.

Lukuvuonna 2022–2023 Tampereen seudun lukiot toteuttivat yhteistyössä Suunta-hankkeen, jonka tavoitteena oli kehittää ja jakaa luokanohjaajien työn tueksi käytännön toimintamalleja ja työvälineitä. Hankkeessa laaditut materiaalit jäsennettiin opiskelijoiden opintovaiheen mukaan, ja ne keskittyivät neljään keskeiseen teemaan: sosiaaliset taidot ja ryhmäytyminen, opiskelutaidot, ajanhallinta sekä hyvinvointi ja stressinhallinta.

1

Sosiaaliset taidot ja ryhmäytyminen

Tämän osa-alueen tavoitteena on auttaa opiskelijoita luomaan uusia ihmissuhteita ja vahvistaa heidän yhteenkuuluvuuden tunnettaan erityisesti ensimmäisenä lukiovuonna. Koska opiskelijat tulevat eri peruskouluista ja erilaisista taustoista sekä opiskelevat eri opintojaksoilla vaihtuvissa ryhmissä, toiminnassa painotetaan sosiaalisten suhteiden rakentamista, vuorovaikutustaitojen kehittämistä ja ryhmähengen vahvistamista.

2

Opiskelutaidot

Opiskelijoita tuetaan löytämään itselleen tehokkaita oppimistapoja ja kehittämään valmiuksia vastata lukio-opintojen vaatimuksiin. Opintojen alkuvaiheessa painopiste on opiskelutaitojen, oppimisstrategioiden ja hyvien opiskelurutiinien omaksumisessa. Myöhemmin korostuvat tavoitteiden asettaminen, opiskelumotivaation ylläpitäminen, pitkäjänteinen työskentely sekä valmistautuminen ylioppilastutkintoon.

3

Ajanhallinta

Opiskelijoita ohjataan kehittämään käytännön taitoja työmäärän hallintaan, ajankäytön suunnitteluun ja tehtävien priorisointiin sekä valmistautumaan opintojen kuormittavampiin vaiheisiin. Erityistä huomiota kiinnitetään ensimmäisen ja toisen opiskeluvuoden aikana siihen, että opiskelijat oppivat sopeutumaan lukio-opintojen työtahtiin.

4

Hyvinvointi ja stressinhallinta

Tämän osa-alueen tavoitteena on kannustaa opiskelijoita pohtimaan omaa hyvinvointiaan ja kehittämään keinoja stressinhallintaan. Opintojen aikana opiskelijoita tuetaan tunnistamaan omat vahvuutensa, ylläpitämään tasapainoa opiskelun ja muun elämän välillä sekä löytämään toimivia selviytymiskeinoja opintojen kuormituksen kasvaessa.

Luokanohjaajien yhteistyö

Toimintamallin keskeinen osa on opiskelijoita tukevien ammattilaisten keskinäisen yhteistyön vahvistaminen. Suunta-hankkeessa edistettiin yhteistyötä seuraavien toimijoiden välillä:

- aineenopettajat
- luokanohjaajat
- opinto-ohjaajat
- erityisopettajat
- opiskelijatuutorit
- koulupsykologit
- koulukuraattorit
- kouluterveydenhoitajat

Hankkeessa perustettiin lisäksi alueellinen luokanohjaajien verkosto, jonka tavoitteena on jakaa koulujen kesken toimivia työvälineitä, kokemuksia ja hyviä käytäntöjä sekä tukea luokanohjaajien osaamisen jatkuvaa kehittämistä.

Miksi ryhmänohjaajajärjestelmä toimii?

Ryhmänohjaajajärjestelmä tarjoaa opiskelijoille turvallisen ja luotettavan aikuisen, jonka puoleen he voivat kääntyä koko opintojensa ajan. Säännöllinen yhteydenpito, suunnitelmallinen tuki sekä eri ammattilaisten tiivis yhteistyö auttavat koulua vastaamaan opiskelijoiden oppimiseen, sosiaalisiin suhteisiin ja hyvinvointiin liittyviin tarpeisiin kokonaisvaltaisesti ja johdonmukaisesti.

Toimintamalli osoittaa, että opiskelijoiden sitoutumista opintoihin ja opintojen jatkumista voidaan vahvistaa ennakoivilla tukirakenteilla. Niiden avulla opiskelijat saavat tukea lukio-opintojen kasvaviin vaatimuksiin samalla, kun heidän motivaatiotaan, hyvinvointiaan ja kokemustaan kouluyhteisöön kuulumisesta vahvistetaan.

Tavoite:

Koko kouluyhteisön toimintakulttuuri ja opiskelijoiden sitoutumista tukevat rakenteet | Opettajien reflektio ja ammatillinen oppiminen

Sopii:

Opettajille, ryhmänohjaajille, tuutoreille ja koulun johdolle.

Milloin käyttää:

Osana jatkuvaa ammatillista kehittymistä, koulun kehittämistyötä tai opetuksen yhteistä arviointia ja reflektointia.

Vaadittava aika:

Yksi oppitunnin havainnointi ja sitä seuraava palautekeskustelu (yhteensä noin 60–90 minuuttia).

Tavoite

Vertaishavainnointi tarjoaa opettajille mahdollisuuden oppia toisiltaan, pohtia omaa opetustaan ja keskustella käytännöistä, jotka tukevat opintoihin sitoutumista ja oppimista.

Menetelmä edistää ammatillista vuoropuhelua ja auttaa opettajia saamaan uusia näkökulmia luokahuoneen vuorovaikutukseen, opiskelijoiden osallistumiseen, oppituntien rakenteeseen ja oppimisympäristöön.

Näin vertaishavainnointiopas toimii

Kaksi opettajaa sopivat osallistuvansa vertaishavainnointiin.

Ennen havainnointia

Opettajat tapaavat lyhyesti ennen oppituntia ja sopivat havainnoinnin tavoitteesta sekä niistä asioista, joihin havainnoinnissa erityisesti kiinnitetään huomiota. Tällaisia kysymyksiä voivat olla esimerkiksi:

- Kuinka aktiivisesti opiskelijat osallistuvat oppitunnin aikana?
- Tarjotaanko opiskelijoille mahdollisuuksia osallistua keskusteluun ja esittää kysymyksiä?
- Miten digitaalisia välineitä hyödynnetään opetuksessa?
- Millaiset opetuskäytännöt näyttävät tukevan opiskelijoiden keskittymistä ja sitoutumista?
- Miten opettaja rohkaisee oppilaita vuorovaikutukseen ja keskusteluun?

Havainnoiva opettaja käyttää näitä etukäteen sovittuja kysymyksiä havainnoinnin tukena.

Havainnoinnin aikana

Havainnoiva opettaja seuraa oppituntia ja tekee havaintoja ennalta sovituista teemoista. Tarkoituksena ei ole arvioida opettajan suoriutumista, vaan ymmärtää opetuskäytäntöjä sekä tunnistaa niiden vahvuuksia, toistuvia toimintatapoja ja kehittämismahdollisuuksia.

Havainnoinnin jälkeen

Oppitunnin jälkeen opettajat keskustelevat havainnoistaan. Keskustelussa voidaan käsitellä esimerkiksi:

- mitä oppitunnilla havaittiin
- mitkä käytännöt näyttivät tukevan opiskelijoiden sitoutumista
- mitä uusia havaintoja tai kysymyksiä nousi esiin
- mitä ideoita voitaisiin hyödyntää tulevassa opetuksessa.

Tavoitteena on yhteinen oppiminen ja ammatillinen kehittyminen, ei opetuksen muodollinen arviointi.

Miksi vertaishavainnointiopas toimii?

Opettajan työ on usein varsin itsenäistä, eikä kollegoiden opetusta pääse seuraamaan kovinkaan usein. Vertaishavainnointi tarjoaa tähän rakenteellisen mahdollisuuden.

Yhteinen keskustelu todellisista opetustilanteista auttaa opettajia saamaan uusia ideoita, tarkastelemaan omaa opetustaan uudesta näkökulmasta ja rakentamaan yhteistä ymmärrystä opiskelijoiden sitoutumista tukevista toimintatavoista.

Tanskassa vertaishavainnoinnista saadut kokemukset ovat olleet vaihtelevia. Osa opettajista on pitänyt sitä arvokkaana mahdollisuutena oppia kollegoiltaan ja tutustua erilaisiin opetuskäytäntöihin. Toiset taas ovat kokeneet sen lisäävän työkuormaa tai pitäneet sitä opetuksen valvontana.

Nämä kokemukset korostavat, että vertaishavainnoinnin onnistuminen edellyttää luottamusta, selkeästi määriteltyjä tavoitteita sekä kehittävää, ei arvioivaa, toimintatapaa.

Kodin ja kouluyhteisön kumppanuus opiskelijoiden sitoutumisen tukena

Tavoite:

Kodin ja kouluyhteisön yhteistyön vahvistaminen opintoihin sitoutumisen tukemiseksi

Sopii:

Koko kouluyhteisölle, koulun johdolle, opiskeluhuollon henkilöstölle, huoltajille ja muille perheenjäsenille.

Milloin käyttää:

Läpi koko lukuvuoden, erityisesti opiskelijoiden siirtymävaiheiden, poissaolojen seurannan ja kodin kanssa tehtävän yhteistyön tukena.

Vaadittava aika:

Jatkuva toimintamalli koko lukuvuoden ajan.

Tavoite

Monet tämän oppaan toimintamalleista keskittyvät koulun sisäisiin ihmissuhteisiin. Irlannissa käytössä oleva Home School Community Liaison (HSCL) -toimintamalli osoittaa kuitenkin, kuinka kodin, koulun ja paikallisyhteisön välinen yhteistyö voi vahvistaa opintoihin sitoutumista, hyvinvointia ja opintojen loppuunsaattamista.

HSCL-toimintamallin tavoitteena on lisätä huoltajien osallisuutta ja vahvistaa heidän yhteistyötään koulun kanssa. Toiminta perustuu kodin, koulun ja muun yhteisön kumppanuuteen, jonka tarkoituksena on tukea opiskelijoiden oppimista, koulunkäyntiä, hyvinvointia ja osallisuutta.

Näin kodin ja koulun kumppanuusohjelma toimii

HSCL-koordinaattori rohkaisee huoltajia osallistumaan aktiivisesti kouluyhteisön toimintaan avoimen vuorovaikutuksen, erilaisten tukipalvelujen sekä helposti lähestyttävien tapahtumien ja kurssien avulla.

Kodin ja koulun yhteistyö (HSCL) vahvistaa kodin ja koulun välistä vuorovaikutusta ja yhteistyötä.

Tavoitteena on rakentaa toimiva kumppanuus kodin, koulun ja paikallisyhteisön välille, jotta voidaan tukea oppilaiden koulunkäyntiä, hyvinvointia ja osallisuutta sekä ehkäistä poissaoloja.

HSCL-koordinaattori kannustaa vanhempia osallistumaan aktiivisesti koulun toimintaan. Tämä tapahtuu avoimen viestinnän, erilaisen oppilaalle osoitetun tuen sekä vanhemmille suunnattujen maksuttomien kurssien, työpajojen ja muiden osallistumismahdollisuuksien avulla.

Esimerkkejä huoltajien osallistumisesta koulun toimintaan:

Huoltajille järjestetään aamukahvitilaisuuksia ja epämuodollisia tapaamisia, jotta he tunsivat itsensä tervetulleiksi ja osaksi kouluyhteisöä.

Huoltajille tarjotaan maksuttomia kursseja, kuten joogaa, zumbaa, kirjallisuuspiirejä, espanjan kursseja sekä ympäri vuoden toimivaa vanhempien tukiryhmää.

Maksuttomat työpajat, kuten ”Lapsen iPadin käytön opettelu”, ”Verkkoturvallisuus” ja erilaiset tee se itse -työpajat, ovat olleet erittäin suosittuja.

Tuetaan läsnäoloa edistäviä toimia ja tehdään yhteistyötä perheiden kanssa opiskelijoiden sitoutumisen ja opintojen loppuunsaattamisen parantamiseksi.

Tarjotaan koulutukseen, uravalintoihin ja siirtymävaiheisiin liittyvää ohjausta ja tietoa esimerkiksi ura- ja koulutusmessuilla.

Pidetään säännöllisesti yhteyttä huoltajiin tapaamisten, puheluiden ja kotikäyntien avulla.

Ohjataan perheitä tarvittaessa perhekeskuksen ja muiden yhteisön tukipalvelujen piiriin.

Edistetään huoltajien, opettajien ja koulun johdon myönteisiä suhteita, jotta opiskelijat saisivat kokonaisvaltaista tukea.

Koulun HSCL-toimintamalli ilmentää opiskelijälähtöistä ja osallistavaa toimintakulttuuria. Siinä huoltajat nähdään lastensa ensisijaisina kasvattajina ja yhteistyötä pidetään keskeisenä keinona parantaa opiskelijoiden oppimistuloksia, itsetuottamusta, läsnäoloa ja kokonaisvaltaista hyvinvointia.

Miksi tämä toimii?

Opiskelijat sitoutuvat koulunkäyntiin ja menestyvät todennäköisemmin, kun heidän elämänsä tärkeät aikuiset tekevät yhteistyötä heidän tukemisekseen.

Kodin ja koulun vahva kumppanuus parantaa viestintää, lisää luottamusta ja auttaa muodostamaan yhteisen käsityksen opiskelijan tarpeista ja vahvuuksista.

Kun huoltajien osallistumisen esteitä vähennetään ja perheet ohjataan tarvittavien yhteisön tukipalvelujen piiriin, HSCL-toimintamalli vahvistaa opiskelijaa ympäröivää tukiverkostoa.

Tämä vähentää poissaoloja, lisää oppilaan hyvinvointia, sitoutumista, edesauttaa opintojen loppuunsaattamista sekä rakentaa osallistavampaa ja yhtenäisempää kouluyhteisöä.

Opiskelijoiden toimijuus, osallisuus ja ääni

Miksi tämä on tärkeää?

Opiskelijat pysyvät todennäköisemmin sitoutuneina, kun he näkevät yhteyden nykyisen oppimisensa ja tulevaisuuden tavoitteidensa välillä. Opiskelumotivaatio vahvistuu, kun opiskelijat tunnistavat vahvuutensa, huomaavat edistyvänsä ja uskovat pystyvänsä saavuttamaan itselleen merkityksellisiä tavoitteita.

Engaging Minds -hankkeen tutkimus korosti sitä, kuinka tärkeää on auttaa opiskelijoita kehittämään itsetuntemustaan, tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja luottamaan onnistumisen mahdollisuuksiinsa.

Opiskelijat, joilla on elämässään selkeä tarkoitus ja suunta, pystyvät usein paremmin selviytymään vastoinkäymisistä ja jatkamaan työskentelyä oppimisen muuttuessa haastavaksi.

Tämän osion tehtävät ohjaavat opiskelijoita pohtimaan vahvuuksiaan, tunnistamaan motivaation lähteitä ja suunnittelemaan realistisia keinoja tavoitteidensa saavuttamiseen.

Käytännön työkalut

Vihreä–keltainen–punainen vastauskortit

Tavoite:

Opiskelijoiden osallistumisen edistäminen ja lisääminen

Sopii:

Koko luokan opetukseen

Milloin käyttää:

Ymmärtämisen tarkistamiseen, mielipiteiden tai palautteen keräämiseen, hiljaisempien opiskelijoiden rohkaisemiseen, oppitunnin aloitukseen tai lopetukseen sekä luokkakeskustelun tukemiseen

Tarvittava aika: 2–10 minuuttia

Tavoite

Vihreät–keltaiset–punaiset vastauskortit tarjoavat kaikille opiskelijoille helpon ja osallistavan tavan osallistua luokkakeskusteluihin ja palautetehtäviin. Korttien avulla opettaja saa nopeasti käsityksen opiskelijoiden ymmärryksestä ja mielipiteistä ilman, että heidän tarvitsee puhua koko luokan edessä.

Menetelmä tukee osallistavaa luokkaympäristöä antamalla jokaiselle mahdollisuuden osallistua, myös niille, jotka eivät mielellään puhu ääneen.

Näin se toimii

Opettaja jakaa kortit ja selittää kunkin värin merkityksen. Merkitys voi vaihdella kysymyksen mukaan.

Opettaja esittää luokalle kysymyksen. Esimerkkejä:

Ymmärrätkö tämän päivän aiheen?

Koetko olevasi valmis ensi viikon arviointiin?

Tiedätkö, missä tarvitset apua tämän aiheen kanssa?

Opiskelijat vastaavat nostamalla kortin, joka kuvaa parhaiten heidän vastaustaan. Heitä kannustetaan vastaamaan rehellisesti.

Opettaja tarkastelee luokkaa ja tunnistaa vastausten mahdolliset kuviot.

Enimmäkseen vihreää: voi kertoa varmuudesta tai ymmärtämisestä

Paljon keltaista: voi viitata epävarmuuteen tai selvennyksen tarpeeseen

Useita punaisia vastauksia: voi kertoa hämmennyksestä, eriävästä mielipiteestä tai tuen tarpeesta

Opettaja tarkastelee tarvittaessa luokan vastausjakaumaa tarkemmin.

Esimerkkejä:

Voisiko joku vihreän valinnut perustella vastauksensa?

Mikä auttaisi sinua siirtymään keltaisesta vihreään?

Haluaisiko joku punaisen valinnut kertoa, mikä tuntui vaikealta?

Vinkki opettajalle:

Käytä samoja kortteja johdonmukaisesti koko lukuvuoden ajan. Kun toimintatapa tulee opiskelijoille tutuksi, luokan mielipiteet ja tuen tarpeet voidaan tarkistaa nopeasti häiritsemättä oppitunnin kulkua. Kyse on käytännöllisestä arjen työkalusta, ei yksittäisestä tehtävästä.

Miksi tämä toimii?

Opiskelijat sitoutuvat oppimiseen todennäköisemmin, kun heillä on turvallisia ja helposti saavutettavia tapoja osallistua.

Vihreä–keltainen–punainen vastauskorttien avulla kaikki voivat vastata samanaikaisesti, myös ne opiskelijat, jotka eivät mielellään puhu luokkatoveriensä edessä.

Opettaja saa välittömästi tietoa opiskelijoiden ymmärryksestä, varmuudesta ja tuen tarpeista ja voi mukauttaa opetustaan sekä korjata väärinkäsityksiä välittömästi.

Kun osallistumisesta tehdään näkyvää, tavanomaista ja turvallista, menetelmä vahvistaa opiskelijoiden ääntä, tukee formatiivista arviointia ja rakentaa osallistavampaa ja tarpeisiin vastaavaa oppimisympäristöä.

Tavoite:

Opiskelijoiden äänen esille tuominen | Osallistuminen | Sitouttaminen oppitunnin kulkuun

Sopii:

Koko luokan opetukseen, pienryhmätyöskentelyyn, kertaustehtäviin ja keskustelupohjaisille oppitunneille

Milloin käyttää:

Luokkakeskusteluihin, ryhmätehtäviin ja oppimisen arviointiin sekä osallistumisen ja luokkakeskustelun tukemiseen

Tarvittava aika: 10–20 minuuttia

Tavoite

Monet opiskelijat epäröivät osallistua luokkakeskusteluihin, koska he eivät ole varmoja vastauksestaan tai pelkäävät joutuvansa vastaamaan yllättäen. Tehtävä antaa aikaa valmistautua ja tekee odotuksista selkeitä.

Kun vastuu tietystä kysymyksestä jaetaan jo tehtävän alussa, opiskelijat tietävät etukäteen, milloin heidän odotetaan osallistuvan. Tämä vähentää jännitystä, rohkaisee osallistumaan ja varmistaa, että jokainen pääsee mukaan keskusteluun.

Näin se toimii

Opettaja valmistelee oppitunnin aiheeseen liittyvän kysymyspatteriston. Kysymykset voivat käsitellä esimerkiksi:

- aiemmin opittua aihepiiriä
- johdatella uuteen käsitteen äärelle
- kannustaa keskusteluun tai kriittiseen ajatteluun
- tukea kokeeseen valmistautumista

Opettaja jakaa luokan pienryhmiin ja antaa jokaiselle ryhmälle kaikki kysymykset sekä osoittaa kullekin ryhmälle yhden tietyn kysymyksen. Jokaisen ryhmän tulee vastata tunnilla omaan kysymykseensä, mutta samalla myös perehtyä muihin heille annettuihin kysymyksiin ja keskustella niistä.

Anna opiskelijoille aikaa keskustella kaikista kysymyksistä ja vastata niihin omissa ryhmissään. Kannusta heitä kiinnittämään erityistä huomiota omaan kysymykseensä, sillä he johtavat myöhemmin keskustelua kyseisestä kysymyksestä.

Kokoa luokka lopuksi jälleen yhteen ja pyydä kutakin ryhmää esittelemään vastauksensa sille osoitettuun kysymykseen. Muut ryhmät voivat täydentää vastausta uusilla ajatuksilla tai vaihtoehtoisilla näkökulmilla.

Kun jokaisesta kysymyksestä on keskusteltu, opettaja kokoaa keskeiset asiat ja selventää mahdolliset väärinkäsitykset.

Opettaja kannustaa opiskelijoita pohtimaan eri ryhmien vastausten yhtäläisyyksiä ja eroja.

Miksi tämä toimii?

Opiskelijat osallistuvat mielellään, kun odotukset ovat selkeitä ja heillä on aikaa valmistautua. Tehtävä vahvistaa vastuullisuutta ja vähentää samalla jännitystä. Opiskelijat voivat valmistella vastauksensa ja luottaa siihen, ettei tilanteessa tule epämiellyttäviä yllätyksiä.

Opettajan vuorovaikutuksen pohdintalista (mukailu QTI-kyselystä)

Tavoite: Opettajan reflektio | Ammatillinen kehittyminen

Sopii: Opettajille, koulun johdolle ja opetuksen tukihenkilöstölle

Milloin käyttää: Jatkuvaan ammatilliseen kehittymiseen, opettajan reflektioon ja itsearviointiin sekä opiskelijapalautteen hyödyntämiseen

Tarvittava aika: Pitkäkestoinen ammatillisen kehittymisen prosessi

Tavoite

Sen ymmärtäminen, miten opiskelijat kokevat luokkahuoneen vuorovaikutuksen, antaa arvokasta tietoa heidän sitoutumisestaan. Questionnaire on Teacher Interaction (QTI) tarjoaa jäsennellyn tavan pohtia, millaisena opiskelijat kokevat opettajan opetustyylin ja kuinka tämä vastaa opettajan omia tavoitteita ja ihanteita.

Kyse ei ole suoriutumisen arvioinnista vaan työkalusta, joka tukee ammatillista pohdintaa ja keskustelua opettajan ja opiskelijoiden välisistä suhteista.

Näin se toimii

QTI-prosessi toteutettiin menestyksekkäästi tanskalaisessa koulussa noin 18 kuukauden aikana.

Tänä aikana:

- Opettajat osallistuivat kahdelle QTI-kierrokselle.
- Koulun johto kannusti ja tuki opettajien osallistumista.
- Opettajat saivat palautetta, jonka avulla he pystyivät vertailemaan eri näkökulmia luokkahuoneen vuorovaikutukseen.
- Painopiste oli henkilökohtaisessa pohdinnassa ja ammatillisessa oppimisessa.

Opettajia kannustetaan tarkastelemaan luokkahuoneen ihmissuhteita ja vuorovaikutusta kolmesta näkökulmasta:

- Miten opiskelijat kokivat ja tulkitsivat opettajan vuorovaikutuksen?
- Miten opettaja itse koki viestinnällisen toimintansa?
- Millaisena opettaja ihannetilanteessa haluaisi opiskelijoiden kokevan vuorovaikutustilanteen?

QTI-raportit tarjoavat edellytyksiä henkilökohtaiseen pohdintaan ja ammatilliseen keskusteluun.

Hyödyllisiä pohdintakysymyksiä voivat olla:

- Millaisena opiskelijat kokevat luokkahuoneeni ilmapiirin?
- Kokevatko he voivansa osallistua ja esittää kysymyksiä turvallisesti?
- Kuinka helposti lähestyttävä olen, kun opiskelijat tarvitsevat tukea?
- Miten viestin opetukseen liittyvistä odotuksista ja annan palautetta?
- Onko tavoittelemassani vuorovaikutuksessa ja opiskelijoiden kokemuksessa eroa?
- Mitkä opetuskäytäntöni tukevat vahvimmin opiskelijoiden sitoutumista?

HUOMAUTUS: Questionnaire on Teacher Interaction (QTI) on Dorte Ågårdin kehittämä tekijänoikeudella suojattu ammatillisen kehittymisen työkalu.

Engaging Minds -hanke ei toisinnalla QTI-kyselyä tai sen menetelmää tässä opettajamateriaalissa.

Lisätietoja QTI-lähestymistavasta on saatavilla Dorte Ågårdilta osoitteessa <https://dorteaagaard.com/qti/hvad-er-qti>.

Miksi tämä toimii?

Myönteiset opettajan ja opiskelijan väliset suhteet kuuluvat opintoihin sitoutumisen, hyvinvoinnin ja opintojen loppuunsaattamisen vahvimpiin suojaaviin tekijöihin.

Opettajat ja opiskelijat eivät kuitenkaan aina koe luokkahuoneen vuorovaikutusta samalla tavoin. QTI:n kaltaiset jäsenneilyt reflektioprosessit kannustavat opettajia tarkastelemaan omaa toimintaansa useasta näkökulmasta, myös opiskelijoiden kokemusten kautta.

Näin voidaan tunnistaa vahvuuksia, havaita tavoitteiden ja kokemusten välisiä eroja sekä tukea merkityksellistä ammatillista kasvua.

Kun tietoisuus ihmissuhteiden vaikutuksesta osallistumiseen, yhteenkuuluvuuteen ja motivaatioon lisääntyvät, opettajat voivat luoda kaikille opiskelijoille entistä kannustavampia ja innostavampia oppimisympäristöjä.

Opiskelijan SWOT-analyysi

Tavoite:

Motivaatio | Itsetuntemus | Itseluottamuksen vahvistaminen |
Tulevaisuuden suunnittelu

Sopii:

Yksittäisille opiskelijoille, ohjausryhmille, mentorointitapaamisiin,
uraohjaukseen ja siirtymävaiheiden tukiohjelmiin

Milloin käyttää:

Uraohjaukseen, tavoitteiden asettamiseen, lukuvuoden alkuun ja
siirtymien suunnitteluun

Tarvittava aika: 20–30 minuuttia

Tavoite

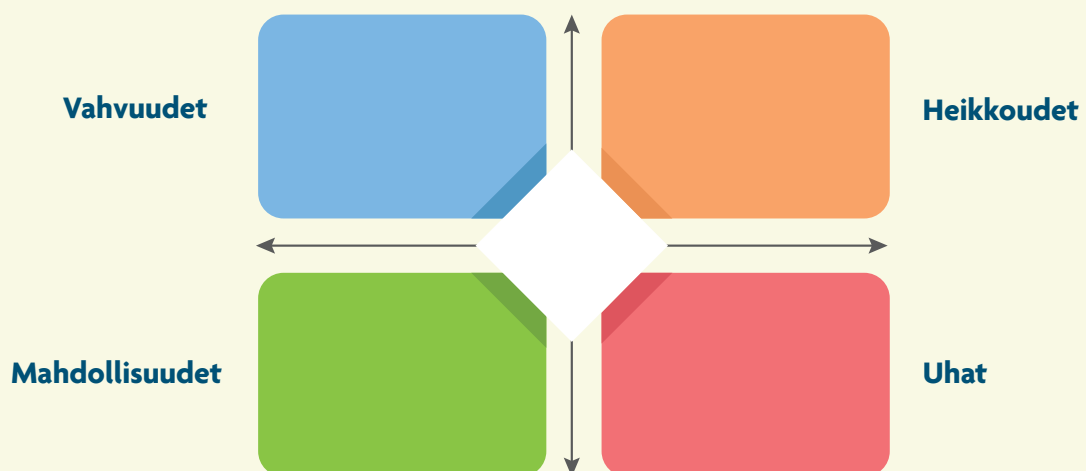
SWOT-analyysi (vahvuudet, heikkoudet, mahdollisuudet ja uhat) tarjoaa opiskelijoille jäsennellyn tavan pohtia itseään oppijoina ja tunnistaa käytännön toimia, jotka tukevat heidän henkilökohtaista ja ammatillista kasvuaan.

Opiskelijoita kannustetaan usein keskittymään kehitettäviin asioihin, mutta heillä voi olla vähemmän tilaisuuksia tunnistaa nykyisiä vahvuuksiaan, taitojaan ja saavutuksiaan. Tehtävä auttaa ymmärtämään omia vahvuuksia ja kehittämiskohteita sekä pohtimaan oppimista tukevia ja estäviä tekijöitä.

Näin se toimii

Opiskelijat laativat nelikentän, jossa on neljä osa-aluetta: vahvuudet, heikkoudet, mahdollisuudet ja uhat.

Esimerkki opiskelijan SWOT-nelikenttäkuvaajasta

TUNNISTA VAHVUUDET

Opiskelijat tunnistavat ensin vahvuutensa ja lisäävät ne taulukkoon.

Apukysymyksiä:

- Missä olet hyvä?
- Mitä osaat tehdä hyvin?
- Missä muut pitävät sinua taitavana?
- Mitä taitoja ja tietoja sinulla jo on?
- Mistä saavutuksesta olet ylpeä?
- Mitkä henkilökohtaiset ominaisuudet auttavat sinua onnistumaan?

TUNNISTA HEIKKOUEDET

Pyydä seuraavaksi opiskelijaa pohtimaan asioita, joissa hän haluaisi kehittyä. Kirjaa taulukon heikkoudet-osioon alueet, joista hänen tulisi oppia lisää tai joissa hänen tulisi kehittyä.

Apukysymyksiä:

- Mitä tietoja ja taitoja minun pitää vielä kehittää?
- Mikä tuntuu minusta haastavalta?
- Mitä opiskelutapoja voisin parantaa?
- Millaisia tehtäviä yleensä välttelen?
- Missä asioissa haluaisin olla varmempi?

Muistuta, ettei heikkouksien tunnistamisessa ole kyse arvostelusta vaan kehitysmahdollisuuksien huomaamisesta.

TUNNISTA MAHDOLLISUUDET

Seuraavaksi opiskelijat tunnistavat mahdollisuuksia.

Pyydä heitä pohtimaan oppimista ja opintoihin sitoutumista tukevia tekijöitään.

Pohdintakysymyksiä:

- Mikä motivoi minua?
- Mikä minua kiinnostaa?
- Miten voisin herättää uteliaisuuteni ja innostukseni oppimiseen?
- Millaisia mahdollisuuksia minulla on oppia ja kehittyä?
- Kuka voi tukea minua tavoitteideni saavuttamisessa?
- Millaisiin kokemuksiin haluaisin tutustua?

Kannusta opiskelijoita pohtimaan sekä koulussa että sen ulkopuolella tarjoutuvia mahdollisuuksia.

TUNNISTA UHAT

Lopuksi opiskelijat pohtivat taulukon uhat-osiossa tekijöitä, jotka voivat heikentää heidän opiskelumotivaatiotaan tai muodostaa esteitä heidän opinnoissaan menestymiselle.

Apukysymyksiä:

- Mikä vähentää opiskelumotivaatiotani?
- Mikä tekee oppimisesta minulle vaikeaa?
- Mitkä häiriötekijät vaikuttavat opiskeluuni?
- Mitkä haasteet voivat estää tavoitteideni saavuttamista?
- Millaisissa tilanteissa minun on vaikeampi oppia tehokkaasti?

Muistuta opiskelijoita keskittymään esteiden tunnistamiseen, ei itsensä arvostelemiseen tai syyttämiseen.

Kun SWOT-analyysi on valmis, opiskelijat tarkastelevat sitä ja tunnistavat keskeiset oivalluksensa.

Ryhmästä riippuen he voivat keskustella pohdinnoistaan parin, pienryhmän, ohjaajan tai opettajan kanssa.

Miksi tämä toimii?

Opiskelijat ovat motivoituneempia ja sitoutuneempia, kun he tuntevat omat vahvuutensa, tunnistavat kasvun mahdollisuuksia ja kokevat voivansa vaikuttaa tulevaan opintomenestykseen.

SWOT-analyysi ohjaa jäsenneltyyn itsereflektioon ja vahvistaa opiskelijoiden itsetuntemusta, itseluottamusta ja omistajuutta omasta oppimisestaan.

Kun opiskelijat tunnistavat sekä sisäisiä tekijöitä (vahvuudet ja kehittämiskohteet) että ulkoisia tekijöitä (mahdollisuudet ja haasteet), he saavat tasapainoisemman kuvan nykytilanteestaan ja voivat asettaa realistisia tavoitteita sekä suunnitella kehittymisen keinoja.

Prosessi tukee motivaatiota, minäpystyvyyttä ja tulevaisuuden suunnittelua sekä vahvistaa henkilökohtaisen kasvun -ajattelutapaa.

Stressinhallinta ja hyvinvoinnin tukeminen

Miksi tämä on tärkeää?

Stressi nousi Engaging Minds -hankkeessa yhdeksi merkittävimmistä opintoihin kiinnittymistä heikentävistä riskitekijöistä. Opiskelijat kertoivat kokevansa paineita työmäärästä, määräajoista, arvioinnista, tulevaisuutta koskevista päätöksistä sekä koulun ja muiden velvollisuuksien yhteensovittamisesta.

Hyvinvoinnin tukeminen ei tarkoita ainoastaan ongelmiin puuttumista niiden ilmaantuessa. Siihen kuuluu myös opiskelijoiden auttaminen omien tapojen, rutiinien ja ajankäytön tiedostamisessa sekä terveellisten oppimistapojen sekä minäpystyvyyden vahvistamisessa.

Tutkimuksen mukaan opiskelijat hyötyvät mahdollisuuksista pohtia hyvinvointiaan tukevia ja heikentäviä tekijöitä sekä kehittää keinoja tasapainon ylläpitämiseen vaativina ajanjaksoina.

Tämän osion tehtävät vahvistavat itsetuntemusta ja auttavat opiskelijoita huomaamaan, miten heidän valintansa ja rutiininsa vaikuttavat sekä hyvinvointiin että opintoihin sitoutumiseen.

Käytännön työkalut

Ajankäytön tarkastelu kellokaavion avulla (Suomi)

Tavoite:

Hyvinvointi | Itsetuntemus | Ajanhallinta | Terveelliset opiskelutavat

Sopii:

Yksittäisille opiskelijoille, ohjausryhmille, mentorointitapaamisiin, hyvinvointiohjelmiin ja opiskelutaitojen oppitunneille

Milloin käyttää:

Hyvinvointi- ja opiskelutaitotunneilla, minäpystyvyyteen liittyvissä ohjelmissa, stressistä tai ajanhallinnan vaikeuksista kärsivän opiskelijan tukena sekä lukuvuoden alussa

Tarvittava aika: 15–20 minuuttia

Tavoite

Opiskelijoilla voi olla jatkuvasti kiire ilman selkeää käsitystä siitä, mihin heidän aikansa todella kuluu. Tämä tehtävä ohjaa pohtimaan päivittäisiä rutiineja ja sitä, kuinka aika jakautuu pakollisten tehtävien, henkilökohtaisten velvollisuuksien, vapaa-ajan ja levon välillä.

Kellokaavio auttaa opiskelijoita pohtimaan tarkemmin ajankäyttöään ja arvioimaan, tukevatko nykyiset rutiinit hyvinvointia, oppimista ja henkilökohtaisia tavoitteita. Vertaamalla opiskelijoiden nykyistä ajankäyttöä malliesimerkkiin ajankäytöstä he voivat tunnistaa mahdollisuuden terveellisempään ja tasapainoisempaan arkeen.

Näin se toimii

Esittele tehtävä ja kerro, ettei tarkoituksena ole arvostella opiskelijoiden ajankäyttöä, vaan auttaa heitä ymmärtämään paremmin päivittäisiä rutiinejaan.

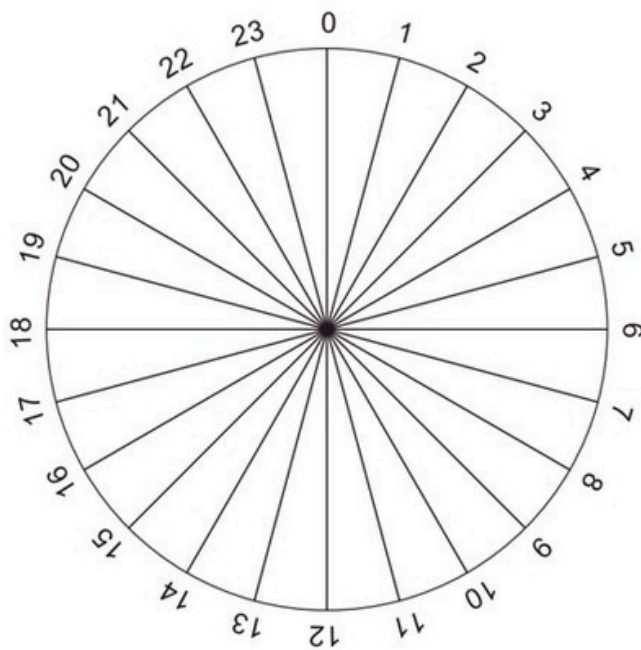
Anna jokaiselle opiskelijalle kaksi kopiota kellokaaviopohjasta (katso kuvio 1). Toiseen merkitään nykyinen ajankäyttö ja toiseen se, kuinka opiskelija ihannetilanteessa haluaisi käyttää aikansa.

Pyydä opiskelijoita ajattelemaan tavallista arkipäivää.

Ensimmäiseen kellokaavioon merkitään rehellisesti, mihin päivän tunnit kuluvat.

Kannusta sisällyttämään mukaan sekä pakollisia ja välttämättömiä toimintoja että vapaa-ajan tekemistä.

Kuvio 1. Kellokaaviopohja

Esimerkkejä kelloon merkittävistä toiminnoista:

Koulu ja oppitunnit
Kotitehtävät ja opiskelu
Matkat ja liikkuminen

Uni
Ruokailut
Liikunta ja urheilu
Rentoutuminen ja vapaa-aika

Perheeseen liittyvät
velvollisuudet
Harrastukset ja omat
kiinnostuksen kohteet
Sosiaalinen elämä
Ruutuaika

Kun ensimmäinen kaavio on valmis, pyydä opiskelijoita pohtimaan seuraavia kysymyksiä:

- Kuinka paljon minulla on omaa aikaa?
- Kuinka suuri osa päivästäni kuluu pakollisiin toimintoihin?
- Kuinka paljon aikaa käytän itse valitsemini asioihin?
- Kuinka paljon nukun?
- Kuinka säännöllisesti syön?
- Miten huolehdin fyysisestä ja psyykkisestä hyvinvoinnistani?
- Olenko tyytyväinen nykyiseen ajankäyttööni?

Pyydä opiskelijoita piirtämään toiseen kellokaavioon, kuinka he ihannetilanteessa haluaisivat käyttää aikansa.

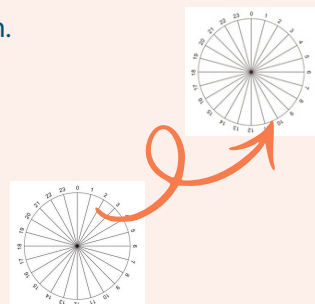
Kannusta realistiseen pohdintaan ja samalla miettimään muutoksia, jotka voisivat parantaa hyvinvointia ja tasapainoa.

Kerro, että vapaa ja joutenolo ovat tärkeä osa hyvinvointia: jokainen tarvitsee aikaa levätä, palautua ja olla välillä tekemättä mitään.

Pyydä opiskelijoita vertaamaan nykyistä ja ihanteellista ajankäyttöään. Kehota heitä tunnistamaan:

- Mikä toimii jo hyvin?
- Mitä he haluaisivat muuttaa?
- Mitkä muutokset tuntuvat realistisilta?
- Mitä pieniä muutoksia he voisivat tehdä heti?

Opiskelijat voivat keskustella kellokaavioistaan parin, pienryhmän, ohjaajan tai opettajan kanssa. Painopisteen tulee olla itsetuntemuksessa ja toteuttamiskelpoisten muutosten tunnistamisessa, ei täydellisen aikataulun laatimisessa.

Pohdintakysymykset opiskelijalle:

- Mikä nykyisessä ajankäytössäsi yllätti sinut?
- Onko sinulla riittävästi aikaa lepoon ja rentoutumiseen?
- Vievätkö jotkin toiminnot enemmän aikaa kuin odotit?
- Millaiset muutokset parantaisivat hyvinvointiasi?
- Minkä yhden realistisen muutoksen voisit tehdä tällä viikolla?

Pohdintakysymykset opettajalle tai ohjaajalle:

- Tiedostavatko opiskelijat, mihin heidän aikansa kuluu?
- Nouseeko ryhmässä esiin yhteisiä ajankäytöllisen stressin aiheuttajia?
- Ymmärtävätkö opiskelijat unen, hyvinvoinnin ja vapaa-ajan merkityksen?
- Olisiko tarpeen jatkaa keskustelua työmäärästä, stressistä tai opiskelutavoista?

Motivaatioporras (Suomi)

Tavoite:

Motivaatio | Tavoitteiden asettaminen | Minäpystyvyys | Tulevaisuuden suunnittelu

Sopii:

Yksittäisille opiskelijoille, ohjausryhmille, mentorointitapaamisiin, opinto-ohjaukseen ja siirtymävaiheiden tukiohjelmiin

Milloin käyttää:

Tavoitteiden asettamiseen, uraohjaukseen, opiskelutaito-ohjelmiin, mentorointikeskusteluihin ja keskusteluihin sellaisten opiskelijoiden kanssa, joiden opintoihin kiinnittyminen on vaarassa

Tarvittava aika: 20–30 minuuttia

Tavoite

Opiskelijoilla on usein toiveita ja tavoitteita, mutta niiden saavuttamiseen tarvittavien käytännön askelten tunnistaminen voi olla vaikeaa. Suuret tavoitteet voivat tuntua ylivoimaisilta, jolloin motivaatio heikkenee tai aloittaminen tuntuu epäselvältä.

Motivaatioporras auttaa jakamaan tavoitteen hallittaviin vaiheisiin sekä tunnistamaan edistymistä tukevat vahvuudet ja voimavarat. Pieniin, saavutettavissa oleviin askeliin keskittyminen vahvistaa itseluottamusta, hallinnan tunnetta ja uskoa onnistumisesta.

Näin se toimii

Pyydä opiskelijaa miettimään asiaa, jonka hän haluaisi saavuttaa, ja kirjoittamaan tavoite sivun yläreunaan. Tavoite voi liittyä opiskeluun, henkilökohtaiseen elämään, sosiaalisiin suhteisiin tai tulevaisuuteen. Näin tavoite kytkeytyy laajempaan merkityksen ja motivaation kokemukseen.

Esimerkkejä tavoitteista:

- Parantaa matematiikan arvosanaa
- Saada tärkeä projekti valmiiksi
- Uskaltaa puhua varmemmin luokassa
- Parantaa läsnäoloa
- Tutustua mahdolliseen tulevaan ammattiin

Pyydä opiskelijaa pohtimaan tavoitettaan seuraavan kysymyksen avulla:

Mikä motivoi minua?

Kannusta häntä kirjaamaan, miksi tavoitteen saavuttaminen on hänelle tärkeää.

Pyydä opiskelijaa pohtimaan vahvuuksiaan ja voimavarojaan seuraavien kysymysten avulla:

Mitä vahvuuksia minulla jo on?
Mitkä taitoni auttavat tämän tavoitteen saavuttamisessa?
Kuka voi tukea minua?
Mitä resursseja minulla on käytettävissäni?

Pyydä opiskelijaa pohtimaan tavoitteen hyötyjä esimerkiksi seuraavien kysymysten avulla:

Mitä hyötyä tavoitteen saavuttamisesta on minulle?
Mitä hyötyä tavoitteesta on muille?

Opiskelijat piirtävät kuusiportaisen portaikon tai käyttävät valmista pohjaa.
He täyttävät portaat alhaalta ylöspäin.

Askel 1 – Ensimmäinen teko

Mikä on ensimmäinen asia, joka minun pitää tehdä?

Askel 2 – Seuraava teko

Mitä teen sen jälkeen?

Askel 3 – Eteneminen

Mikä on matkani seuraava vaihe?

Askel 4 – Välitavoite

Mikä tärkeä etappi osoittaa, että olen edistynyt?

Askel 5 – Motivaatio ja usko

Mikä auttaa minua säilyttämään motivaationi?
Mikä vahvistaa uskoani siihen, että voin saavuttaa tavoitteeni?

Askel 6 – Viimeinen vaihe

Miltä tavoitteeni saavuttaminen näyttää?

Pyydä opiskelijoita tarkastelemaan portaitaan ja pohtimaan, mitä he voivat tehdä tavoitteen saavuttamiseksi jo tänään. He voivat halutessaan keskustella portaikosta parin, ohjaajan, mentorin tai opettajan kanssa.

Merkityksellinen oppiminen ja vuorovaikutus luokkahuoneessa

Miksi tämä on tärkeää?

Opiskelijat sitoutuvat todennäköisemmin, kun oppiminen tuntuu tarkoitusmukaiselta, merkitykselliseltä ja saavutettavalta. Selkeät odotukset, jäsennellyt oppitunnit, kannustava palaute ja mahdollisuudet aktiiviseen osallistumiseen vahvistavat oppilaan opintoihin sitoutumista.

Engaging Minds -hankkeen tulokset korostivat sellaisten oppimisympäristöjen merkitystä, joissa opiskelijat ymmärtävät, mitä heiltä odotetaan, miksi he toimivat kuten toimivat ja miten he voivat menestyä opinnoissaan.

Jo pienet muutokset luokkahuoneen rutiineihin ja opetuskäytäntöihin voivat parantaa keskittymistä, osallistumista ja itseluottamusta. Tämän osion tanskalaiset esimerkit osoittavat, kuinka käytännölliset luokkahuonestrategiat tukevat sitoutumista luomalla rakennetta, vähentämällä epävarmuutta ja kannustamalla aktiiviseen oppimiseen.

Käytännön työkalut

Oppitunnin selkeyden tarkistuslista (Tanska)

Tavoite: Innostavat oppitunnit | Opiskelijoiden sitoutuminen | Odotusten selkeyttäminen

Sopii: Luokanopettajille ja koko luokan opetukseen

Milloin käyttää: Oppitunnin alussa, aikana tai lopussa tukemaan rakennetta, selkeyttä ja opiskelijoiden ymmärtämistä

Tarvittava aika: 2–5 minuuttia

Tavoite

Oppitunnin selkeyden tarkistuslista auttaa opiskelijoita ymmärtämään, mitä heidän odotetaan oppivan, mitä tehtäviä heidän on tarkoitus tehdä ja millaista onnistunut osallistuminen on. Selkeä rakenne vähentää epävarmuutta, vahvistaa itsetuottamusta ja auttaa säilyttämään keskittymisen ja sitoutumisen koko oppitunnin ajan.

Näin se toimii

Opettaja antaa yksinkertaisen yleiskatsauksen seuraavista asioista:

- Oppitunnin tavoitteet
- Opiskelijoiden tehtävät
- Oppitunnin aikana tarvittavat opetusmateriaalit ja -resurssit
- Ennakoidut oppimistulokset tai onnistumisen kriteerit
- Ennen oppitunnin loppua suoritettavat keskeiset tehtävät

Tarkistuslista voidaan esitellä suullisesti, luokan taululla tai monisteena.

Miksi tämä toimii?

Opiskelijat sitoutuvat todennäköisemmin, kun he ymmärtävät, mitä heiltä odotetaan ja kuinka oppimistehtävät liittyvät oppitunnin tavoitteisiin. Oppitunnin selkeä rakenne vähentää oppilaiden kokemaa hämmennystä, tukee heidän itsesäätelyään ja auttaa opiskelijoita osallistumaan luokkahuoneen toimintaan varmemmalla otteella.

Käsin kirjoitettava reflektiopäiväkirja (Tanska)

Tavoite:

Innostavat oppitunnit | Opiskelijoiden sitoutuminen | Opiskelijan reflektio

Sopii:

Opiskelijoille ja opettajille

Milloin käyttää:

Oppitunnin, projektin tai oppimisjakson lopussa

Tarvittava aika:

5–10 minuuttia

Tavoite

Käsin kirjoitettava reflektiopäiväkirja kannustaa opiskelijoita pysähtymään, pohtimaan oppimistaan ja seuraamaan omaa edistymistään aktiivisemmin. Menetelmä tarjoaa myös mahdollisuuksia opettajan merkitykselliseen palautteeseen ja vuoropuheluun.

Näin se toimii

Opiskelijat pitävät käsin kirjoitettavaa vihkoa tai päiväkirjaa, jossa he pohtivat säännöllisesti:

- Mitä he oppivat?
- Mikä tuntui haastavalta?
- Mitä kysymyksiä heillä yhä on?
- Missä asioissa he toivovat lisää tukea ja apua?
- Kuinka he ovat edenneet kohti oppimistavoitteitaan?

Opettajat lukevat ajoittain päiväkirjoja ja antavat lukemansa pohjalta palautetta.

Miksi tämä toimii?

Opettajien mukaan opiskelijat tekivät reflektiotehtävänsä todennäköisemmin silloin, kun ne kirjoitettiin käsin digitaalisella näytöllä työskentelyn sijaan. Menetelmä syntyi osana laajempia pyrkimyksiä vähentää ruutuaikaa ja lisätä fyysisten oppimateriaalien käyttöä.

Opettajat havaitsivat opiskelumotivaation usein vahvistuvan, kun opiskelijat tiesivät, että heidän pohdintansa luetaan ja huomioidaan. Prosessi lisäsi myös opiskelijoiden vastuuta omasta oppimisestaan ja antoi opettajille lisätietoa heidän ymmärryksestään ja sitoutumisestaan.

Opiskelijoiden digitaalisen teknologian käytön toimintaperiaatteet (Tanska)

Tavoite:

Innostavien oppimiskokemusten suunnittelu | Opiskelijoiden toimijuus, osallisuus ja ääni luokahuoneessa

Sopii:

Opettajille, koulun johdolle, ohjaajille ja opiskelijoiden tukitiimeille

Milloin käyttää:

Osana koko koulun toimintamallia, jolla hallitaan digitaalisen teknologian käyttöä luokahuoneessa ja tuetaan keskittymistä edistäviä oppimisympäristöjä

Tarvittava aika:

Jatkuva käytäntö luokassa ja koko koulussa

Tavoite

Jäsennellyn ruututyöskentelyn tavoitteena on vähentää digitaalisia häiriötekijöitä ja luoda keskittymistä, osallistumista ja merkityksellistä sitoutumista tukevia oppimisympäristöjä. Digitaalinen teknologia on arvokas opetuksen väline, mutta sen jatkuva läsnäolo voi heikentää oppijan tarkkaavaisuutta, vähentää aktiivista osallistumista ja pirstoa oppimiskokemusta.

Teknologiaa ei poisteta luokahuoneesta, vaan digitaalisia välineitä käytetään tarkoituksellisemmin silloin, kun niillä on selkeä pedagoginen tehtävä ja arvo.

Näin se toimii

Koulun oppitunneilla otettiin käyttöön koko koulun yhteinen toimintaperiaate digitaalisten laitteiden hallintaan.

Sen keskeisiä osia ovat:

Matkapuhelinten hallinta

Jokaisen oppitunnin alussa opiskelijat laittavat puhelimensa luokan puhelinlokeroihin. Tämä vähentää ilmoitusten, viestisovellusten ja sosiaalisen median aiheuttamia keskeytyksiä.

Digitaalisten laitteiden tarkoituksenmukainen käyttö

Kannettavat tietokoneet pidetään oppitunnin alussa suljettuina, ellei niitä tarvita tiettyyn oppimistehtävään. Näin opiskelijoiden huomio suuntautuu opettajaan, luokkatovereihin ja oppimistavoitteisiin.

Digitaalisen ja analogisen oppimisen tasapaino

Opettajia kannustetaan käyttämään erilaisia ei-digitaalisia oppimistehtäviä, kuten:

1. Ryhmäkeskusteluja
2. Yhteistä ongelmanratkaisua
3. Käsien kirjoitettavia tehtäviä
4. Reflektivoivaa keskustelua luokassa

Näin digitaalinen ja analoginen oppiminen pysyvät tasapainossa ja aktiivinen osallistuminen sekä ihmisten välinen vuorovaikutus vahvistuvat.

Tarkoituksenmukaisesti rajatun ruuduilla tapahtuvan opiskelun onnistunut toteuttaminen edellyttää rinnalleen ammatillista kehittymistä, joka auttaa opettajia luomaan innostavia oppimisympäristöjä.

Tähän sisältyy:

QTI-kysely

Opettajat käyttävät QTI-kyselyä:

Kerätäkseen jäsenneltyä palautetta opiskelijoiden ja opettajan välisestä vuorovaikutuksesta

Pohtiakseen opetuskäytäntöjensä vaikutusta opintoihin sitoutumiseen, viestintään ja motivaatioon

(Katso myös suojaavan tekijän 3 QTI-osio)

Vertaishavainnointi

Opettajat seuraavat toistensa oppitunteja ja keskustelevat keinoista:

- Hyödyntää digitaalisia välineitä tarkoituksenmukaisesti
- Kannustaa opiskelijoita osallistumaan
- Tukea keskittymistä edistäviä oppimisympäristöjä
- Vahvistaa luokanhallinnan käytäntöjä

Nämä mahdollisuudet kannustavat ammatilliseen pohdintaan sekä tehokkaiden ja toimivien opetuskäytäntöjen jakamiseen.

Miksi tämä toimii?

Tutkimusten mukaan toistuvat digitaaliset keskeytykset voivat heikentää opiskelijoiden kykyä ylläpitää tarkkaavaisuutta oppimisen aikana. Häiriötekijöiden vähentäminen ja selkeät teknologian käyttöön liittyvät odotukset tukevat keskittymistä ja osallistumista.

Tanskassa raportoitujen tulosten mukaan luokahuoneiden työrauha parani ja opetuksessa alkoi esiintyä aiempaa enemmän vuoropuhelua, yhteistyötä ja opiskelijoiden välistä vuorovaikutusta, kun digitaalisilla laitteilla ja ruudulla tapahtuvaa oppimista rajoitettiin.

Digitaalisen teknologian toimintaperiaatteet yhdessä opettajien ammatillisen oppimisen kanssa osoittavat, kuinka teknologian tarkoituksellinen hallinta voi vahvistaa sitoutumista, motivaatiota ja samalla edesauttaa opintojen loppuunsaattamista.

Tulevaisuuden toiveet ja tavoitteet

Miksi tämä on tärkeää?

Nykyisten opintojen ymmärtäminen ja mieltäminen osana tulevaisuuden tavoitteita voi lisätä opiskelumotivaatiota, vahvistaa sinnikkyyttä ja auttaa opiskelijoita näkemään koulunkäynnin ja koulutuksen arvokkaana.

Hankkeen ruotsalainen kumppani korosti mentoroinnin, ohjauksen ja tulevaisuuteen suuntautuvien oppimiskokemusten merkitystä. Ne auttavat opiskelijoita tutkimaan ja pohtimaan mahdollisuuksiaan sekä samalla luottamaan tuleviin opintopolkuihinsa.

Omien vahvuuksien, kiinnostuksen kohteiden ja tavoitteiden tunnistaminen voi vahvistaa sekä sitoutumista opintoihin että opiskelijan pitkäaikaista koulutusmenestystä.

Engaging Minds -hankkeen tulokset nostavat luottamukselliset ihmissuhteet, yhteenkuuluvuuden tunteen, itseluottamuksen ja tulevaisuussuuntautuneisuuden opintoihin kiinnittymistä suojaaviksi tekijöiksi.

Osallistava mentorointi tukee näitä tekijöitä samanaikaisesti tarjoamalla opiskelijalle kannustavan aikuissuhteen, tilaisuuksia opiskelijalle pohtia toimintaansa ja päämääräänsä, rohkaisua osallistumiseen sekä ohjausta tulevaisuuden tavoitteiden tarkasteluun. Kun opiskelija kokee tulevansa nähdyksi, kuulluksi ja tuetuksi, hänen sitoutumisensa, hyvinvointinsa ja motivaationsa voivat vahvistua.

Käytännön työkalut

Osallistava mentorointi tulevaisuusvalmiuksien tukena

Tavoite:

Tulevaisuuden polut ja tavoitteet | Opiskelijan itseluottamus | Henkilökohtainen kehitys

Sopii:

Opettajille, mentoreille, ohjaajille, opinto-ohjaajille ja opiskelijoiden tukitiimeille

Milloin käyttää:

Uraohjaukseen, siirtymien suunnitteluun, henkilökohtaisen kehityksen ohjelmiin, mentorointiohjelmiin sekä tulevaisuuden opintopolkuja ja tavoitteita vahvistaviin hankkeisiin

Tarvittava aika: Jatkuva mentorointisuhde

Tavoite

Advancing Inclusive Mentorship (AIM) -hankkeessa kehitettiin osallistava mentorointimalli tukemaan opiskelijoiden henkilökohtaista, opinnollista ja ammatillista kehitystä. Malli vahvistaa sitoutumista luomalla kannustavia mentorointisuhteita, jotka auttavat opiskelijoita rakentamaan itseluottamusta, kehittämään omaa itsetuntemustaan ja tarkastelemaan opintoihin osallistumisen sekä opinnoissa onnistumisen esteitä.

Lähestymistapa huomioi opiskelijoiden erilaiset kokemukset, vahvuudet, tarpeet ja tavoitteet. Jäsenneltyjen mentorointikeskustelujen avulla mentori auttaa opiskelijaa pohtimaan tavoitteitaan, tunnistamaan mahdollisuuksia, selviytymään haasteista ja rakentamaan opinnoissa sekä niiden jälkeen tarvittavaa itseluottamusta.

Näin se toimii

Mitä osallistava mentorointi tarkoittaa?

Osallistava mentorointi perustuu ajatukseen, että jokaisella opiskelijalla tulee olla mahdollisuus kannustaviin ihmissuhteisiin, joissa hän kokee olevansa arvostettu, kuultu ja kykenevä saavuttamaan tavoitteensa.

Mentorin tehtävänä ei ole antaa valmiita vastauksia tai ratkaista opiskelijan ongelmia. Sen sijaan mentori tukee opiskelijaa:

- Pohtimaan vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan
- Vahvistamaan itseluottamusta ja uskoa itseensä
- Asettamaan realistisia tavoitteita
- Tutkimaan tulevaisuuden mahdollisuuksia
- Kehittämään ongelmanratkaisutaitoja
- Selviytymään haasteista ja vastoinkäymisistä
- Vahvistamaan yhteenkuuluvuuden ja osallisuuden tunnetta

AIM-osallistavan mentorointimallin keskeiset periaatteet

Periaate	Kuvaus	Mentorin toiminta	Vaikutus opiskelijaan
Luottamuksellisten suhteiden rakentaminen	Vaikuttava mentorointi alkaa luottamuksen ja psykologisen turvallisuuden rakentamisesta.	Mentorit luovat mahdollisuuksia avoimeen ja kunnioittavaan keskusteluun: - Kuuntelemalla aktiivisesti - Osoittamalla aitoa kiinnostusta - Säilyttämällä luottamuksellisuuden tilanteen edellyttämällä tavalla - Osoittamalla empatiaa ja ymmärrystä - Kannustamalla opiskelijoita käyttämään omaa ääntään	Opiskelijat hakevat todennäköisemmin tukea ja kertovat haasteistaan, kun he kokevat olonsa turvallisiksi ja kunnioitetuiksi.
Keskity vahvuuksiin	Ongelmien tai puutteiden korostamisen sijaan mentori auttaa opiskelijaa tunnistamaan olemassa olevat vahvuutensa ja rakentamaan tavoitteensa niiden varaan.	Mentorointikysymyksiä: - Mistä olet ylpeä? - Mitä teet mielelläsi? - Mitkä ovat vahvuutesi? - Mitkä taidot ovat auttaneet sinua selviytymään aiemmista haasteista?	Vahvuuksien tunnistaminen voi lisätä itseluottamusta ja motivaatiota.
Kannusta pohdintaan ja tavoitteiden asettamiseen	Mentori tukee opiskelijaa pohtimaan tavoitteitaan ja tunnistamaan realistisia askelia niiden saavuttamiseksi.	Aiheita voivat olla: - Opiskelutavoitteet - Henkilökohtaisen kehityksen tavoitteet - Tulevat koulutuspolut - Uratavoitteet - Johtamismahdollisuudet	Opiskelijoita kannustetaan ottamaan omistajuus tavoitteistaan ja tunnistamaan toimia niiden saavuttamiseksi.
Edistä osallisuutta ja yhteenkuuluvuutta	Mallissa korostetaan, että jokaisen opiskelijan tulee kokea olevansa mukana, kunnioitettu ja yhteydessä muihin ryhmän ja koulun jäseniin.	Mentori kannustaa opiskelijaa: - Osallistumaan koulun toimintaan - Rakentamaan myönteisiä vertaissuhteita - Hyödyntämään tarjolla olevaa tukea - Luomaan yhteyksiä kouluyhteisössä	Tämä voi vahvistaa opiskelijan sitoutumista opintoihinsa ja hänen kokemaansa yhteyttä kouluyhteisöön.
Tue tulevaisuusvalmiuksia	Mentorointikeskustelut auttavat opiskelijaa tutkimaan tulevaisuuden mahdollisuuksiaan ja rakentamaan rohkeutta niiden tavoitteluun.	Keskustelunaiheita: - Uraan liittyvät kiinnostuksen kohteet - Koulutuspolut - Työelämätaidot - Henkilökohtaiset tavoitteet	Nykyisen oppimisen yhdistäminen tulevaisuuden mahdollisuuksiin voi vahvistaa motivaatiota ja sinnikkyyttä.

Esimerkkejä mentorointikeskustelun kysymyksistä

Opiskelijaan tutustuminen

Mikä sinua
kiinnostaa eniten
juuri nyt?

Mistä pidät
koulussa eniten?

Minkä
saavuttamisesta
olet ylpeä?

Vahvuuksien tutkiminen

Missä koet
olevasi hyvä?

Mitä vahvuuksia
muut näkevät
sinussa?

Milloin tunnet
olosi
itsevarmimmaksi?

Katse tulevaisuuteen

Mitä haluaisit
saavuttaa tänä
vuonna?

Millaisiin
mahdollisuuksiin
haluaisit
tutustua?

Mitä toivot
tulevaisuudelta?

Haasteiden voittaminen

Millaisia haasteita
kohtaat tällä
hetkellä?

Millainen tuki
auttaisi sinua?

Minkä pienen
askeleen voisit
ottaa
seuraavaksi?

Tukevat työkalut ja tehtävät

AIM-hankkeessa mentorit voivat käyttää lisämateriaaleja, jotka auttavat opiskelijoita tutkimaan tulevaisuuden mahdollisuuksia ja luottamaan omiin kykyihinsä.

Näitä ovat:

AIM Readiness Tool

Itsearviointityökalu, jonka avulla opiskelijat pohtivat vahvuuksiaan, kiinnostuksen kohteitaan ja valmiuksiaan tартtua tulevaisuuden mahdollisuuksiin.

Innovaatio- ja yhteistoiminnallisuusviikko

Toimintakokonaisuus, jossa opiskelijat ratkaisevat innovaatiohaasteita, tutkivat tulevaisuuden polkuja ja kehittävät yhteistoiminnallista ajatteluaan käytännön kokemusten kautta.

Miksi tämä toimii?

Opiskelijat sitoutuvat oppimiseen ja jatkavat todennäköisemmin, haasteista huolimatta, kun he näkevät merkityksellisen yhteyden nykyisten kokemustensa ja tulevaisuuden tavoitteidensa välillä.

Osallistava mentorointi tarjoaa luottamuksellisen suhteen, jossa opiskelija voi turvallisesti tutkia vahvuuksiaan, kiinnostuksen kohteitaan, tavoitteitaan ja huoliaan.

Vahvuuksiin keskittyminen, pohdintaan ja itsereflektioon kannustaminen sekä realististen etenemisreittien tunnistaminen voivat lisätä itseluottamusta, minäpystyvyyttä ja motivaatiota.

Yhteenkuuluvuuden, osallisuuden ja tulevaisuusvalmiuksien korostaminen vahvistaa myös opiskelijan kokemaa tunnetta tarkoituksesta ja oikeasta suunnasta, joka puolestaan tukee sitoutumista opintoihin, opiskelijan hyvinvointia ja pitkän aikavälin koulutusmenestystä.

Haasteiden varhainen tunnistaminen ja niihin reagoiva tuki

Miksi tämä on tärkeää?

Opintoihin kiinnittymisen heikkeneminen tapahtuu harvoin yhdessä yössä. Useimmiten se kehittyy vähitellen sosiaalisten ja emotionaalisten sekä opiskeluun, käyttäytymiseen ja läsnäoloon liittyvien tekijöiden yhteisvaikutuksesta. Pienet muutokset opintoihin osallistumisessa, opiskelumotivaatiossa, oppitunneilla läsnäolossa, opiskelijan hyvinvoinnissa tai opintosuorituksissa voivat olla varhaisia merkkejä lisätuen tarpeesta.

Engaging Minds -hankkeen tulokset korostavat merkkien varhaista tunnistamista ja reagointia ennen kuin haasteista muodostuu merkittäviä esteitä sitoutumiselle, oppimiselle ja opintojen loppuunsaattamiselle. Kouluissa tarvitaan prosesseja, joiden avulla henkilöstö tunnistaa huolia, jakaa tietoa ja koordinoi oikea-aikaisia tukitoimia.

Haasteiden varhainen tunnistaminen toimii parhaiten, kun ammatillinen harkinta yhdistetään useista lähteistä saatavaan tietoon, kuten läsnäoloon, opintojen etenemiseen, opettajien yhdessä tekemiin havaintoihin, opiskelijan hyvinvointiin liittyviin huoliin ja opiskelijapalautteeseen. Yhtä tärkeää on varmistaa, että tunnistettuihin huoliin vastataan tarkoituksenmukaisella tuella.

Tämän osion esimerkit osoittavat, kuinka seuranta, ammatillinen yhteistyö ja jäsennellyt tukiprosessit auttavat tunnistamaan opintoihin kiinnittymisen vaarassa olevia opiskelijoita ja tarjoamaan oikea-aikaista, kohdennettua tukea.

Käytännön työkalut

Athena Tracker (Irlanti)

Tavoite:

Mahdollisen opintoihin kiinnittymisen heikkenemisen varhainen tunnistaminen seurantatietojen avulla

Sopii:

Koulun johdolle, vuosiluokkien tai ryhmien vastuushenkilöille, opinto-ohjaajille, opiskelijoiden tukitiimeille ja opettajille

Milloin käyttää:

Koko lukuvuoden ajan osana opintojen jatkuvaa seurantaa ja opiskelijoiden tukiprosesseja

Tarvittava aika:

Jatkuva seuranta ja arviointi koko lukuvuoden ajan

Tavoite

Athena Tracker on opintosuoritusten seurantajärjestelmä, jonka avulla tunnistetaan opiskelijat, joiden suoriutuminen voi jäädä alle heidän opiskeluissa osoittamansa kyvykkyyden. Järjestelmä vertaa opiskelijan suorituksia odotettuun tasoon ja auttaa näin tunnistamaan varhaisia merkkejä opintoihin kiinnittymisen heikkenemisestä.

Näin toimintamalli toimii

Athena Tracker muodostaa opiskelijalle opinnoissa suoriutumista kuvaavan profiilin, joka ennakoii opiskelijan todennäköistä suoriutumista opinnoissa ja nostaa esiin tilanteita, joissa suoritukset voivat jäädä alle profiilissa ennakoidun tason. Opettajat hyödyntävät profiilin ilmoittamia tietoja ja yhdistävät ne osaksi omaa ammatillista osaamistaan, samalla tunnistuen ne opiskelijat, jotka voivat hyötyä lisätuesta.

Tietoa voidaan hyödyntää myös opiskelijan ja opettajan keskinäisissä keskusteluissa koskien opinnoissa edistymistä, opiskelijan vahvuuksia, haasteita ja tulevaisuuden tavoitteita. Keskustelut kannustavat opiskelijaa itsereflektioon, tavoitteiden asettamiseen ja vastuun ottamiseen omasta oppimisestaan.

Miksi tämä toimii?

Opintoihin kiinnittymisen heikkeneminen ei aina näy selvästi ulospäin. Suoriutumisen vertaaminen opiskelijan opinnoissa osoittamaan kyvykkyyteen voi antaa tärkeän varhaisen ennusteen lisätuen tarpeesta. Kun tieto yhdistetään opettajan ammatilliseen tietotaitoon ja harkintaan sekä opiskelijan kanssa käytäviin kannustaviin keskusteluihin, koulu voi puuttua tilanteeseen ennen kuin ongelmat vaikeutuvat.

Käytännön esimerkki

Athena Trackeria käytetään St. Joseph's Secondary Schoolissa Rushissa, Irlannissa, osana laajempaa toimintamallia, jolla tunnistetaan opintoihin liittyvää tai henkilökohtaista lisätukea tarvitsevat opiskelijat.

Opiskelijoiden tukitiimi (Irlanti)

Tavoite:

Koordinoitu varhainen puuttuminen ja opiskelijoiden tuki

Sopii:

Koulun johdolle, opinto-ohjaajille, hyvinvointitiimeille, kodin ja koulun yhteistyökoordinaattoreille, erityisopettajille ja opiskelijoiden tukihenkilöstölle

Milloin käyttää:

Osana koko koulun säännöllistä prosessia, jossa tunnistetaan ja käsitellään opiskelijoiden tarpeita sekä vastataan niihin

Tarvittava aika:

Säännölliset tapaamiset koko lukuvuoden ajan, esimerkiksi viikoittain tai joka toinen viikko

Tavoite

Opiskelijoiden tukitiimi tarjoaa koululle valmiiksi jäsennellyn prosessin, jonka avulla tunnistetaan ja käsitellään opiskelijoiden opintoihin sitoutumiseen, hyvinvointiin, tunneilla läsnäoloon, käyttäytymiseen ja opintojen etenemiseen liittyviä huolia sekä vastataan niihin.

Näin toimintamalli toimii

Opiskelijoiden tukitiimi kokoontuu säännöllisesti tarkastelemaan mahdollista lisätukea tarvitsevien opiskelijoiden yksilöllisiä tilanteita. Opiskelijoiden tarpeista muodostetaan kokonaiskuva hyödyntämällä opettajien omia havaintoja, opiskelijoiden läsnäolotietoja, opintojen seurantajärjestelmiä, ohjaushenkilöstön havaintoja, opiskelijahyvinvointipalveluja ja huoltajien kanssa käytyä viestintää.

Tiimi tunnistaa yhdessä huolia, koordinoi tukitoimia ja seuraa opiskelijan edistymistä.

Tuki voi sisältää muun muassa:

- Opintomentorointia
- Opinto-ohjausta
- Opiskelijan läsnäoloa tukevia toimia
- Opiskelijahyvinvoinnin tukea
- Huoltajien osallistamista
- Ohjaamista koulun tai paikallisyhteisön muihin saatavilla oleviin palveluihin

Miksi tämä toimii?

Opintoihin kiinnittymisen heikkenemiseen vaikuttavat usein monet eri tekijät, eikä tilanne välttämättä näy vain yhdellä mittarilla mitattaessa. Eri lähteistä saatavan tiedon yhdistäminen auttaa tukitiimejä tunnistamaan potentiaalisia kehityskulkuja, koordinoimaan toimia ja tarjoamaan oikea-aikaista tukea ennen opiskelijaan liittyvien huolien realisoitumista.

Toimintamalli siirtää koulun painopistettä reaktiivisesta puuttumisesta ennakkoivaan ja ehkäisevään tukeen.

Käytännön esimerkki

St. Joseph's Secondary Schoolissa, Rushissa, Irlannissa, opiskelijoiden tukitiimi kokoontuu viikoittain keskustelemaan mahdollista lisätukea tarvitsevista opiskelijoista. Tiimi yhdistää eri lähteistä saatavaa tietoa, koordinoi tukitoimia ja varmistaa oikea-aikaisen ja tarkoituksenmukaisen tuen.

Yksilölliset oppimispolut ja mentorointituki (Ruotsi)

Tavoite:

Varhainen tunnistaminen ja opiskelijan tarpeisiin vastaava tuki

Sopii:

Koulun johdolle, opettajille, mentoreille, opinto-ohjaajille ja opiskelijoiden tukitiimeille

Milloin käyttää:

Opinnollisia vaikeuksia kokevien opiskelijoiden tukemiseen sekä uuden kiinnittymisen poluksi opiskelijoille, joiden opintoihin kiinnittyminen on heikentynyt tai vaarassa heikentyä

Tarvittava aika:

Jatkuva tuki koko lukuvuoden ajan

Tavoite

Jäsennellyn opintoihin uudelleen kiinnittymisen -polun tavoitteena on auttaa opiskelijoita palaamaan koulunkäynnin pariin silloin, kun heidän opintohinsa kiinnittyminen on vaarassa heikentyä tai he ovat vaarassa keskeyttää opintonsa. Yksittäisen tukitoimen sijaan toimintamalli yhdistää yksilöllisen suunnittelun, mentoroinnin, käytännön oppimiskokemukset ja koordinoitun tuen opintoihin kiinnittymisen taustalla oleviin tekijöihin vastaamiseksi.

Lähestymistapa tunnistaa, että opiskelijoiden opintoihinsa kiinnittyminen heikkenee eri syistä ja he tarvitsevat siksi erilaista tukea.

1. Tunnista kiinnittymisen este

Koulu tunnistaa ensin opiskelijan osallistumiseen ja edistymiseen vaikuttavat keskeiset tekijät.

Tavallisia esteitä voivat olla:

Riskitekijä

Mahdollinen tukitoimenpide

Opinnolliset vaikeudet

Yksilölliset oppimissuunnitelmat

Heikko motivaatio ja kiinnittyminen

Projekti- ja ammatillinen oppiminen

Koulussa koettujen epäonnistumisten heikentämä itseluottamus

Mentorointi ja ohjaus

Sosiaaliset tai emotionaaliset haasteet

Yhteistyö hyvinvointi- ja tukipalvelujen kanssa

Runsaat poissaolot

Seuranta ja varhainen puuttuminen

2. Laadi yksilöllinen oppimissuunnitelma

Opettajat, opinto-ohjaajat ja opiskelija laativat yhdessä yksilöllisen oppimissuunnitelman.

Suunnitelmassa tunnistetaan:

Opiskelijan vahvuudet

Oppimisen aukot

Tulevaisuuden tavoitteet

Tuen tarpeet

Realistiset etenemistavoitteet

Tavoitteena on luoda polku opintojen jatkamiseen, ammatilliseen koulutukseen tai työllistymiseen.

3. Nimeä mentori

Jokaiselle opiskelijalle nimetään mentori, joka toimii pysyvänä yhteyshenkilönä koko tukiprosessin ajan.

Säännöllisissä tapaamisissa mentori voi:

Seurata opiskelijan läsnäoloja ja osallistumista oppitunneilla

Arvioida opinnoissa edistymistä

Tunnistaa uusia huolia

Mukauttaa tukea tarpeen mukaan

Kannustaa opiskelijaa säilyttämään yhteyden oppimiseen

4. Yhdistä oppiminen todellisen elämän tavoitteisiin

Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuuksia yhdistää oppiminen käytännöllisiin ja tulevaisuuteen suuntautuviin kokemuksiin.

Esimerkkejä:

Työpaikkavierailut

Lyhyet työharjoittelut

Yhteistyöprojektit paikallisten organisaatioiden kanssa

Ammatillisen oppimisen mahdollisuudet

Kokemukset auttavat opiskelijoita näkemään koulutuksen merkityksen ja vahvistavat motivaatiota oppimisen jatkamiseen.

5. Seuraa edistymistä ja mukauta tukea

Opiskelijan edistymistä arvioidaan säännöllisesti opettajien, mentorien, opinto-ohjaajien ja opintoja tukevan henkilöstön jatkuvan viestinnän avulla.

Kun opiskelijan itseluottamus, läsnäoloaktiivisuus ja opintosuoritukset paranevat, opiskelija voi siirtyä kohti varsinaisia kansallisia koulutusohjelmia, ammatillisia opintopolkuja tai työelämän mahdollisuuksia.

Miksi tämä toimii?

Monilla koulutuksesta etäännyneillä tai koulutuksesta pudonneilla opiskelijoilla on taustallaan toistuvia opinnollisia vaikeuksia, heikkoa itseluottamusta tai tunne siitä, ettei koululla ole yhteyttä heidän tulevaisuuden tavoitteisiinsa.

Engaging Minds -käsikirjassa tarkemmin kuvattu Fyrisskolanin toimintamalli osoittaa, että uudelleen kiinnittyminen vaatii muutakin kuin opinnollista tukea. Yksilöllisten oppimissuunnitelmien, mentoroinnin, käytännön oppimiskokemusten ja koordinoitun tuen yhdistelmä auttaa rakentamaan itseluottamusta, parantamaan läsnäoloa, vahvistamaan motivaatiota ja löytämään uudelleen yhteyden oppimiseen.

Toimintamallissa keskitytään ennen kaikkea luomaan opiskelijoille tapoja palata takaisin koulutuksen pariin sen sijaan, että kiinnittymisen heikkenemistä pidettäisiin päätepisteenä.

Koko koulun koulun kattava toimintakulttuuri ja osallistamisjärjestelmät

Miksi tämä on tärkeää?

Tässä opettajan materiaalissa annetut esimerkit osoittavat, että opiskelijoiden sitoutumiseen ja opintojen loppuunsaattamiseen vaikuttavat monet toisiinsa liittyvät tekijät, kuten opiskelijoiden yhteenkuuluvuus, eri ihmissuhteet, kouluelämään osallistuminen, opiskelijan hyvinvointi, opiskelumotivaatio, opiskelijan tulevaisuuden tavoitteet ja tuen saatavuus. Yksittäisillä tehtävillä ja tukitoimilla voi olla tärkeä vaikutus, mutta Engaging Minds -hankkeen tulosten perusteella vaikuttavimmat toimintatavat ovat osa laajempaa koko koulun toimintakulttuuria, jossa opiskelijoiden osallisuus, sitoutuminen ja onnistuminen asetetaan etusijalle.

Koulunkäyntiin sitoutumista ja opintojen loppuunsaattamista onnistuneesti tukevat koulut siirtyvät yksittäisistä hankkeista koordinoituihin järjestelmiin, jotka varmistavat, että opiskelijat tunnetaan, heitä tuetaan yksilöinä ja he säilyttävät yhteyden kouluyhteisöön koko opintojensa ajan. Koordinoidut seurantajärjestelmät auttavat tunnistamaan opiskelijoihin liittyviä mahdollisia huolia, vahvistamaan opiskelijoiden sosiaalisia suhteita, koordinoimaan opiskelijoille osoitettua tukea, tekemään yhteistyötä kodin ja koulun välillä sekä luomaan opiskelijoille monia eri mahdollisuuksia osallistua ja onnistua.

Koko koulun yhteisessä lähestymistavassa ja toimintakulttuurissa opintoihin sitoutuminen ymmärretään yhteiseksi vastuuksi. Opettajat, koulun johto, opetushenkilöstö, mentorit, perheet ja kouluyhteisön eri kumppanit rakentavat yhdessä toimintakulttuurin ja ympäristön, jossa opiskelija kokee olevansa arvostettu ja tuettu ja jossa opiskelija on riittävän motivoitunut jatkaakseen opintojaan.

Yhteenveto koko koulun yhteisistä käytännöistä

Taulukon 1 käytännön esimerkit havainnollistavat, kuinka koulut voivat yhdistää mentoroinnin, perheiden osallistamisen, opiskelijoiden tukiprosessit, seurantajärjestelmän ja jäsennellyt ihmissuhteet kattavaksi tukiverkostoksi. Esimerkeissä useita toimintoja yhdistetään yhdeksi koko koulun tasolla toteutettavaksi toimintamalliksi.

Taulukko 1: Esimerkkejä koko koulun yhteisistä käytännöistä

Käytäntö	Tavoite	Näin toimintamalli toimii	Miksi se toimii?
Kodin, koulun ja paikallis-yhteisön välinen yhteistyö (HSCL)	Vahvistaa koulun, perheiden ja paikallisten palvelujen yhteistyötä opiskelijoiden opintoihin sitoutumisen ja niissä onnistumisen tukemiseksi.	HSCL-koordinaattori toimii kodin ja koulun välisenä yhdyshenkilönä, tukee viestintää ja opiskelijoiden koulussa läsnäoloa edistäviä toimia, järjestää huoltajille työpajoja ja toimintaa sekä auttaa perheet löytämään itselleen tarpeellisia paikallisia palveluja ja tuen muotoja	Opiskelijat hyötyvät koulun ja perheiden yhteistyöstä. Vahva kodin ja koulun suhde tukee läsnäoloa opinnoissa, opiskelijoiden hyvinvointia, sitoutumista opintoihin ja niiden loppuunsaattamista, auttaa koulua reagoimaan tehokkaasti mahdollisiin uusiin huoliin.
Opiskelijoiden tukitiimi	Koordinoi koko koulun toimia, joilla vastataan opiskelijoiden hyvinvointiin, opintoihin sitoutumiseen, läsnäoloon tunneilla, käyttäytymiseen ja opintojen etenemiseen liittyviin huoliin.	Monialainen tiimi kokoontuu säännöllisesti tarkastelemaan opiskelijoiden tarpeita, jakamaan tietoa, koordinoimaan tukitoimia ja seuraamaan opiskelijoiden edistymistä. Opettajilta, tukihenkilöstöltä, perheiltä ja seurantajärjestelmistä saatavan tiedon avulla muodostetaan kokonaiskuva opiskelijasta ja hänen tarpeistaan.	Eri näkökulmien yhdistäminen auttaa tunnistamaan huolet aiemmin ja tarjoamaan koordinoitua tukea. Toimintamalli siirtää koulua reaktiivisesta puuttumisesta ennaltaehkäisevään tukeen.
Athena Tracker	Tukee niitä opiskelijoita, joiden koulupudokkuus-riski on koholla ja auttaa tunnistamaan pudokkuusriskin opintojen seurannan avulla.	Opiskelijan suorituksia verrataan ennusteen tuottamaan suoriutumisprofiiliin, jotta opiskelijan potentiaalia heikompi suoriutuminen voitaisiin tunnistaa. Tietoa hyödynnetään tukikeskusteluissa, mentoroinnissa, tavoitteiden asettamisessa ja tukitoimien suunnittelussa.	Opintosuoritukset voivat antaa tärkeän varhaisen ennusmerkin opintoihin kiinnittymisen heikkenemisestä. Seurantatiedon ja ammatillisen harkinnan yhdistäminen auttaa reagoimaan ennen kuin vaikeudet kasvavat.

Käytäntö	Näin toimintamalli toimii	Miksi se toimii?	
Ryhmänohjaaja-järjestelmä	Jokaiselle opiskelijalle tarjotaan pysyvä aikuinen yhteyshenkilöksi tukemaan hyvinvointia, opinnoissa edistymistä ja osallistumista kouluyhteisöön.	Ryhmänohjaaja pitää säännöllisesti yhteyttä opiskelijoihin, seuraa heidän hyvinvointiaan ja opintojen etenemistä, tukee kodin ja koulun välistä viestintää sekä ohjaa opiskelijat tarvittaessa sopivan tuen piiriin.	Säännöllinen yhteys luotettavaan aikuiseen vahvistaa ihmissuhteita ja opiskelijan yhteyttä kouluun. Se varmistaa myös, että opiskelijaan liittyviä huolia voidaan tunnistaa ja käsitellä ennen kuin niistä muodostuu koulupudokkuusriskejä.
Vertaistuutori-järjestelmä	Tuetaan opiskelijoiden kiinnittymistä kouluyhteisöön ja vahvistetaan vertaissuhteita, yhteenkuuluvuutta ja osallistumisaktiivisuutta.	Opiskelijatuutorit koulutetaan tukemaan nuorempia koulukavereitaan mm. uuteen kouluun perehdyttämisen, erilaisten tapahtumien, epämuodollisen mentoroinnin ja jatkuvan vertaistuen kautta. Tuutoriohjelma tarjoaa mahdollisuuksia nuorten omaan johtajuuteen ja sosiaalisen vuorovaikutukseen eri vuosiluokkien kesken.	Myönteiset vertaissuhteet ovat keskeinen suojaava tekijä koulupudokkuuden ennaltaehkäisyssä. Vertaistuutorit auttavat opiskelijoita tuntemaan itsensä tervetulleiksi, osaksi kouluyhteisöä, tuetuiksi sekä ylläpitävät myönteistä koulukulttuuria.
Osallistavan mentoroinnin malli	Tukea opiskelijoita tutkimaan omia vahvuuksiaan, tavoitteitaan, tulevaisuuden mahdollisuuksiaan ja henkilökohtaista kehitystään mentorointisuhteiden avulla.	Mentorit hyödyntävät jäseneltyjä keskusteluja ja reflektiotehtäviä auttaakseen opiskelijoita tunnistamaan vahvuuksiaan, tutkimaan kiinnostuksen kohteita, asettamaan tavoitteita ja pohtimaan tulevia koulutus- ja urapolkuja.	Opiskelijat säilyttävät todennäköisemmin yhteyden oppimiseen, kun se kytkeytyy heidän tulevaisuuden tavoitteisiinsa. Mentorointi vahvistaa opiskelijoiden itseluottamusta, itsetuntemusta, motivaatiota ja tulevaisuuden valmiuksia.
Opiskelijoiden opintopolut ja uudelleen kiinnittymisen tuki	Auttaa koulupudokkuusriskissä olevia opiskelijoita säilyttämään yhteyden koulutukseen yksilöllisen tuen ja joustavien oppimispolkujen avulla.	Yksilöllisillä oppimissuunnitelmissa, mentoroinnilla, erilaisilla käytännön oppimismahdollisuuksilla ja koordinoitulla tuella vastataan opiskelijan opinnollisiin, sosiaalisiin ja hyvinvoinnillisiin tarpeisiin. Tukea mukautetaan opiskelijan edetessä kohti koulutus- tai ammatillisia tavoitteitaan.	Joustavat polut tunnistavat sen, että opiskelijat kohtaavat erilaisia sitoutumisen esteitä. Kohdennettu tuki ja merkitykselliset oppimismahdollisuudet auttavat rakentamaan itseluottamusta, parantamaan motivaatiota ja vahvistamaan yhteyttä koulutukseen.

Yhdessä nämä edellä mainitut käytännöt osoittavat, kuinka koulut voivat siirtyä yksittäisistä tukitoimista koordinoituihin järjestelmiin, jotka tukevat opiskelijoiden sitoutumista ja opintojen loppuunsaattamista. Vaikka kukin toimintamalli vastaa eri osaan opiskelijan kokemusta, niillä on yhteinen tavoite: varmistaa se, että opiskelija tunnetaan, häntä tuetaan ja että hän kuuluu yhteisöön ja saa apua sitä tarvitessaan.

Aiemmat esimerkit osoittavat, että vaikuttavimmat sitoutumisen ja opintojen loppuunsaattamisen strategiat yhdistävät vahvoja ihmissuhteita, jäsenneltyjä tukijärjestelmiä, perheiden osallistamista lasten koulutukseen, mentorointia tai tuutorointia, opintojen seurantaa ja moniammatillista yhteistyötä. Yhdessä nämä toimet rakentavat koulukulttuuria, jossa sitoutumista vaalitaan aktiivisesti ja jokaisella opiskelijalla on mahdollisuus osallistua, onnistua ja kukoistaa omana itsenään.

Käytäntöjen ja suojaavien tekijöiden yhdistäminen

Tämän käsikirjan esimerkit osoittavat, että opiskelijoiden sitoutumiseen ja opintojen loppuunsaattamiseen vaikuttavat monet toisiinsa liittyvät koulupudokkuudelta suojaavat tekijät, kuten yhteenkuuluvuus, toimivat ja positiiviset ihmissuhteet, opiskelijoiden osallistaminen, hyvinvointi, merkityksellinen oppiminen, tulevaisuuden tavoitteet ja oikea-aikainen tuki.

Vaikka kukin näistä tehtävistä on ryhmitelty ensisijaisen vaikutuksensa mukaan, monet niistä tuottavat ja yhdistävät useita eri suojaavia tekijöitä. Esimerkiksi opiskelijan SWOT-analyysi vahvistaa sekä toimijuutta että tulevaisuuden tavoitteita. Tässä opettajamateriaalissa tehtävät on ryhmitelty niiden ensisijaisen vaikutuksen mukaan, mutta samalla on tunnistettava, että vaikuttavat käytännöt tukevat samanaikaisesti useita eri sitoutumisen ja opintojen loppuunsaattamisen osa-alueita.

Taulukko 2 kokoa tässä opettajille suunnatussa materiaalissa esitetyt käytännön työkalut ja toimintamallit yhteen ja samalla osoittaa, kuinka ne liittyvät Engaging Minds -hankkeessa tunnistettuihin kahdeksaan suojaavaan tekijään.

Taulukko 2: Yhteenvedo opintoihin sitoutumista ja opintojen loppuunsaattamista edistävästä käytännön työkaluista Engaging Minds -hankkeen käsikirjassa numeroitujen suojaavien tekijöiden perusteella.

Suojaava tekijä

Tehtävät ja käytännöt

1. Kouluyhteisöön kuulumine	Yhtäläisyydet ja erot; Kehu luokkatoveriasi; Lankakeräkeskustelut; Oppilaiden keskinäinen vertaistuki
2. Ihmissuhteet ja tukiverkot	Ryhmänohjaajajärjestelmä; Kodin ja kouluyhteisön yhteistyö; Vertaishavainnointiopas
3. Opiskelijoiden toimijuus, osallisuus ja ääni	Vihreä–keltainen–punainen vastauskortit; Jäsennellyt opiskelukysymykset; Opiskelijan SWOT-analyysi; QTI-kyselyt
4. Stressinhallinta ja hyvinvoinnin tukeminen	Ajankäytön tarkastelu kellokaavion avulla; Motivaatioporras
5. Merkityksellinen oppiminen ja vuorovaikutus luokahuoneessa	Oppitunnin selkeyden tarkistuslista; Reflektiopäiväkirja; Digitaalisen teknologian käytön toimintaperiaatteet
6. Tulevaisuuden toiveet ja tavoitteet	Osallistava mentorointi tulevaisuusvalmiuksien tukena; AIM-osallistava mentorointimalli
7. Haasteiden varhainen tunnistaminen ja niihin reagoiva tuki	Athena Tracker; Opiskelijoiden tukitiimi; Yksilölliset oppimispolut ja mentorointituki
8. Koko koulun kattava toimintakulttuuri ja osallistamisjärjestelyt	Kodin, koulun ja paikallisyhteisön yhteistyö; Opiskelijoiden tukitiimi; Athena Tracker; Ryhmänohjaajajärjestelmä; Vertaistuutorijärjestelmä; Osallistavan mentoroinnin malli; Opiskelijoiden opintopolut ja uudelleen kiinnittymisen tuki

Viimeiset rohkaisevat sanat

Engaging Minds -hanke on osoittanut, ettei opiskelijoiden opintoihin sitoutumisen parantaminen edellytä yhtä mullistavaa ohjelmaa tai täydellistä ratkaisua.

Useimmiten opintoihin sitoutuminen syntyy monista pienistä teoista, vahvoista ihmissuhteista, opintoja tukevista järjestelmistä ja opiskelijoille merkityksellisistä mahdollisuuksista, jotka yhdessä auttavat opiskelijoita kokemaan, että heidät nähdään, heitä arvostetaan ja he saavat tukea.

Tämä opettajille suunnattu käytännön materiaali esimerkkeineen osoittaa, että koulut eri puolilla Eurooppaa voivat löytää luovia ja tehokkaita tapoja vahvistaa opintoihin sitoutumista ja samalla heikentää koulupudokkuuden riskiä.

Vaikka jokainen koulu toimii omassa ympäristössään, perusviesti on kaikissa konteksteissa sama: myönteisillä ihmissuhteilla, yhteenkuuluvuuden tunteella, opiskelijoiden merkityksellisellä osallistumisella ja kannustavilla opintopoluilla on suuri merkitys.

Kannustamme tarkastelemaan tätä materiaalia kokoelmana ajatuksia ja toimintatapoja, jotka voidaan mukauttaa omaan kouluyhteisöön ja luokahuoneeseen sekä omille opiskelijoille sopiviksi.

Pienetkin muutokset voivat johdonmukaisesti toteutettuina ja koko kouluyhteisön tukemina saada aikaan merkittävän muutoksen parempaan suuntaan. Jokaisella kohtaamisella on merkitystä. Jokaisella ihmissuhteella on merkitystä. Jokaisella opiskelijalla on merkitystä.